

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

50
ПАРА
(ДИНАРА)
1952

Година XXVIII
БРОЈ 800
29. април 1967.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Дан
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

КРОЗ ВЕКОБЕ

МОДА РАЗРОКОСТИ

Код Маја, старог културног народа Средње Америке, разроконост је сматрана за аристократ

ску особину. Због тога су у богатим породицама изнад децих колевки постављали куглицу која се стално клатила. Дете би куглицу пратило погледом и почињало би да — шкиља.

НАЈДУЖИ РУКАВИ

Некада традиционална одлика женске народне ношње у Монго-

лији били су дугачки рукави који сежу испод колена. И данас се понекад Монголке могу видети у оваквим хаљинама.

ЗБОГ КАЛЕНДАРА

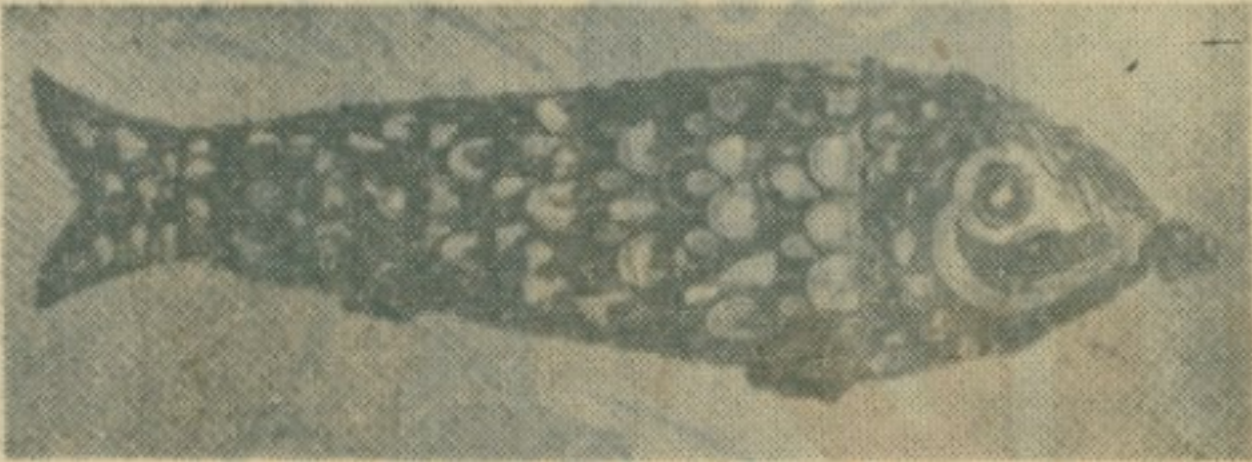
Шкотски документи говоре да је краљ Чарлс I погубљен у Лондону 1649. године. Ен-

глески, пак, извори наводе као годину смакнуту Чарлса I — 1648. Тачан историјски датум је 30. јануар 1649. У то време Енглеска још није била прихватила реформисани грегоријански календар и отуда неслагање у датирању овог догађаја из британске историје.

У ОВОМ БРОЈУ:

- ПРВИ „1. МАЈ“ У ОСИЊЕМ ГНЕЗДУ
- КАПЕТАНОВ ДУГ ПРОТИВ НАРЕЂЕЊА ПУМА — РЕДАК ТРОФЕЈ ИЗ РИЗНИЦЕ ПРИРОДЕ
- ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА ШАХ
- АНЕГДОТЕ СПОРТ
- ПИСМА ЧИТАЛАЦА
- ЦРТИЦЕ ИЗ БИОЛОГИЈЕ

ХОЋЕ ЛИ БИТИ ПРОНАЂЕНА СКУПОЦЕНА РИБИЦА?

»РИБИЦА«—ЗА КОЈОМ ТРАГА ИНТЕРПОЛ

Највећа светска организација за борбу против криминала Интерпол трага на све стране за једном — рибицом. То, наравно, није обична рибица него уметничка творевина од чистог злата, огромне вредности. У ствари, то је бочица за парфем у виду рибице, ремек-дело италијанских златара из времена ренесансе. Сва

ка крљушт је покретна и представља посебну златну љуспицу. Рибица је дуга 140 мм. Налазила се у бечком Културно-уметничком музеју и била је добро чувана, али се ипак нашао вешт „печарош“, који ју је упецао. Сада је Интерпол разасео своје мреже по целом свету не би ли уловио и вештог печароша и скупоцену рибицу.

ПО ЗАСЛУЗИ

На једном од највећих тргова у центру немачког града Бремена постављена је ултрамодерна скулптура висока шест метара коју је њен аутор назвао „Утвара“. Грађани Бремена примили су ово његово ремек дело без много одушевљења

што је прилично огорчило вајара. Међутим, према статуи нису равнодушни — пси. Кад је угледају они бесно режу и лају а неки се толико престраше да беже подвијеног репа.

ЛУТРИЈСКА ИЗНЕНАЂЕЊА

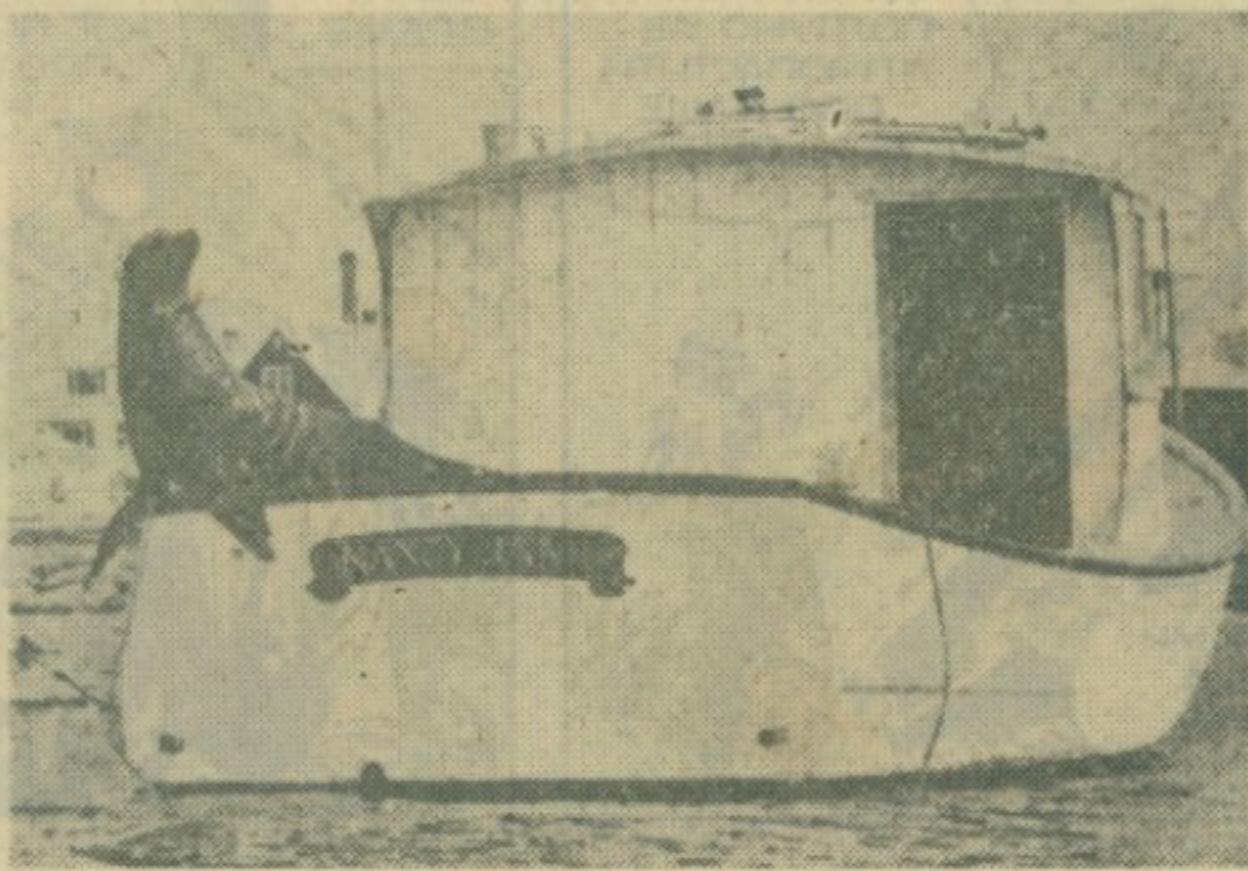
У оквиру „Недеље за заштиту животиња“ која је недавно одржана у Бриселу, била је организована и лутрија. Главни згодитак на овој лутрији, који је извукао неки Леон Петри, била је... ловачка пушка. Главни мајстор фабрике пива у Амстердаму извукао је на једној добротворној лутрији — 40 сандука пива. Један члан лондонске општинске управе добио је, такође на једној лутрији приређеној у добротворне сврхе, један од главних згодитака који му је давао право да три пута присуствује заседањима — општинске управе.

СОЛОМОНИ ИЗ ВЕРОНЕ

У италијанском граду Верони поново се разгорело непријатељство између Капулетија и Монтегија. Међутим, сукоб овога пута нису решили мач и отров, већ градски очи.

Да би привукла иностране туристе, општина је одлучила да подигне споменик једном од јунака познате Шекспирове трагедије. Присталице и потомци Капулетија категорички су изјавили да споменик треба подићи Булије-ти јер је она оставила иза себе у Верони балкоа и гроб, а не Ромеа у граду не подсећа ниједан камен и да је он, уопште, био само један „типичан заводник“. Монтегијевци су пак назвали Булијету „лакомишном девојком која је заказивала ноћне састанке“.

Градски очи одлучили су да споменик подигну — Шекспиру.

НЕОБИЧАН ГОСТ

Власника једног већег моторног чамца, који је био усидрен у једној америчкој луци, пробудио је иза сна у само јутро неки јак удар. Помислио је да је наишао ураган или да му је чамац гурнуо неки брод. Међутим, немало се изненадио кад је на прамцу свог чамца угледао велику фоку. Изненадила се и фока кад је угледала човека и скочила назад у море. Али су-

традан ујутро поново се појавила на истом месту. Очигледно је сматрала да је то нека стена. Сада се она готво сваког јутра појављује на истом месту и чека, љускајући се на чамац, да изиђе сунце. Онда опет скочи у море. Толико се навикла на људе и припитомила да је туристи сликају као атракцију, а из руке власника чамца узима и рибу.

АНЕГДОТЕ

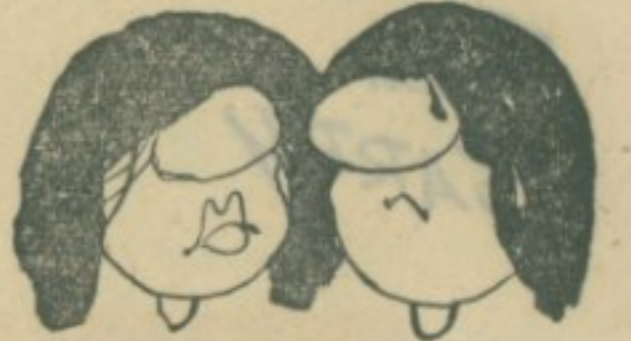

Ђушање је злаћо

Док је био млад Бернард Шо се бавио и музичком критиком. Осврте је писао у једном лондонском листу. Његов осврт на концерт лекара био је врло кратак: „Синоћ су певали лондонски лекари. Њима треба још једном скренути пажњу на лекарску обавезу — да ћуте“.

Проклећа мода

Када се вратио са одмора на Азурној обали у Париз, Фернандел се пожалио једном свом пријатељу. — Са овом проклетом модом: панталоне и кратка коса, човек заиста није начисто да ли је у питању жена која иде код фризера или мушкарац који се враћа од њега.

Зајонейка Клаудије Кардинале

Неколико филмских глумаца нашло се на окупу у једном римском ресторану. После обела забављали су се палицама. Јавила се и Клаудија Кардинале.

— Шта је то: има два крила и 22 ноге и као луд грчи тамо-амо по земљи?

Дуго ћутање.

— Фудбалски тим — смејући се објасни своју загометку Клаудија.

Не воли подмићивање

Једнога дана Ибзен доби на поклон фазана од неког писца-почетника. Дан доцније дође младић и замоли Ибзена да му прегледа рукопис. Ибзена наљути то подмићивање, па рече:

— Ви, дакле, желите да вам вратим фазана.

ЈЕДАН СТАРИ ГАЛСКИ ЛЕКАР

ИЗ МАРСЕЛА
СТЕКАО ЈЕ СЛАВУ И БОГАТСТВО ИАКО ЈЕ УВЕК И ЗА СВАКУ БОЛЕСТ ПРОПИСИВАО ИСТИ НАЦИН ЛЕЧЕЊА — КУПАЊЕ У ХЛАДНОЈ ВОДИ!
ЗА ЈЕДАН ПРЕГЛЕД НАПЛАЌИВАО ЈЕ И ПО 200.000 СЕСТЕРЦИЈА

»Барон«

ПУДЛИЦА КОЈУ ЈЕ ВИКТОР ИГО ПОКЛАНИО МАРКИЗУ ДЕ ФАЛЕТАНУ А ОВАЈ ЈЕ ОДВЕО У МОСКВУ
НАШЛА ЈЕ ПУТ ДО ИГОРОВЕ КУКЕ У ПАРИЗУ
ПРЕВАЛИШИ ЗА 3 МЕТРА ОКО 2400 КИЛОМЕТРА

Ridley's Веровали или не!

ЗРНО БИСЕРА

НАЗВАНО КАСНИЈЕ „ПАЗА ПАТАК“ А НАЂЕНО 1908 У АУСТРАЛИЈИ
ИМАЛО ЈЕ У ПРЕЧНИКУ 5 САНТИМЕТРА

СПОМЕНИК

НА ГРОБУ ЈЕДНОГ ТРГОВЦА У РОЈМАТ-НУ (НЕМАЧКА) ПОД СЕКА НА ЊЕВОВ НАЈВЕЊИ ТРГОВАЧКИ УСПЕХ
— ИСПОРУКУ ЦИТАВОГ БРОДА МОЗЕЛСКОГ ВИНА РИМСКИМ ЛЕГИЈАМА СТАЦИОНИРАНИМ НА РАЈНИ БРОД ЈЕ НА КРМИ ИМАО „ОКО“ — ДА НЕ БИ СКРЕНУО С ПРАВОГ ПУТА

ЖЕЉНА ЗНАЊА ДЕЦА

НА НОВОМ КАЛЕДОНИЈИ ЧИЈА СЕ ШКОЛА НАЛАЗИ НА ДРУГОЈ СТРАНИ РЕКЕ ПОНЕ РИХОУЕН ОВАКОП ЈУТРА И ВЕЧЕРИ ПРЕЛАЗЕ РЕКУ — СВАКО НА СВОМ СПЛАВУ

ФЕНИЦАНСКА БОЦА

ОБОЈЕНА ЛУБИЦАСТО МРКО И ПУРПУРНО, ИЗРАЂЕНА ЈЕ ПРЕ 2400 ГОДИНА УВИЈАЊЕМ ТРАКЕ ОД НЕПРОВИДНОГ СТАКЛА

WALT DISNEY ПАЈА ПАТАК

СПОРТ

ПРЕНОСИМО У НЕШТО САЖЕТОМ ОБИМУ ИНТЕРВЈУ СА РАДНИКА ЛИСТА „СОВЈЕТСКИ СПОРТ“ СА ИЉОМ ИЉИЧЕМ ТОЛСТОЈЕМ, ДОЦЕНТОМ МОСКОВСКОГ УНИВЕРЗИТЕТА И УНУКОМ ЛАВА ТОЛСТОЈА, У КОМЕ ОН ПРИЧА О ВЕЛИКОМ ПИСЦУ КАО ВАТРЕНОМ ПОБОРНИКУ СПОРТА.

КРЕПКИ СТАРАЦ ИЗ ЈАСНЕ ПОЉАНЕ

Сигурно је да је стваралачка биографија писца Лав Толстоја довољно позната. Али мање се зна да је његов литерарни рад био уско повезан са спортом. Физичко оптерећење сваког плодног писца је огромно. А Лав Толстој је имао супероптерећења. Довољно је рећи да је он много пута наново писао читаве главе својих књига. Тако на пример у „Хаци Мурату“ има страница које су преписиване по 120 пута! Наравно, такав огроман рад захтевао је одређено растерећење као равнотежу између умног и физичког рада.

Лав Николајевич је сваког дана ишао у шетњу. Прва, јутарња, по правилу је била краћа, и трајала је пола часа. Затим је одлазио у своју радну собу и радио до ручка. После подне Толстој је правило пешачке подвиге и ходао седам-осам километара. Ишао је кроз шумски густиш, по једва видљивим шумским стазама...

Лав Николајевич знао је за изреку: у здравом телу здрав је дух, али је једном

дивљени разноврсношћу спортске активности Лав Николајевича. Једном, пре шездесет година, млађи су се играли у сали дома у Јасној Пољани. Из радне собе изишао је Лав Николајевич и смеши се унптао: „Можете ли, децо, да чучнете на једној ноzi а да другу избаците не завијајући је?“ Нико од млађих није у томе успео. А деда је тако чучнуо. И то четири пута! Још да кажемо да је тада имао 80 година.

Лав Николајевич је волео и бицикл. Први пут је сео на њега када је имао 14 година. Толстој је и добро пливао. Некада, река Воронка била је преграђена и ов-

де је направљена плажа. У плиткој води купала се омладина, а Лав Николајевич је волео дубља места.

Посебну његову страст чиниле су игре. Тенис, шах и гордски (руски игра у којој се тешким балваном са одре-

њеног одстојања избијају фигуре направљене од дрвета). Истина, последњих година Толстој је оставио шах, јер се, како је сам признавао, љутио на своје противнике када би га побеђивали. Гордски је пак, играо без такмаца. У Јасној Пољани сви су играли гордски. Одрасли су избијали фигуре са нормалног одстојања, а млађи са половине. Лав Николајевич је учествовао у свим играма и у свима је био мајстор. Његови хици су били јаки и тачни, а у исто време лени и елегантни.

Главни „спортски принцип“ Толстоја је био да снагу не треба трошити узалуд. Он је даље говорио: „Можемо да натерамо друге да раде за себе, али не можемо да ослободимо себе од потребе за физичким радом“. Ову заповест су добро запамтили синови и унуци писца и сви су следили његов пример, никад се нису стидели пољских радова. Сви су орали, косили, товарили стајско љубре итд.

Народна мудрост каже: старост није радост. Памтећи то, писац је у дубокој старости користио спорт као верног савезника и моћно средство подмлађивања. Памти се овакав случај: кад је Толстој имао готово 80 година, он је једном пришао орману, уграбио га за горњи руб и јуначки направио збиг. Истина, орман се одмах почео љућати и пао је, али то показује колико је и у старијим годинама Лав Николајевич био јак захваљујући сталним физичким вежбама. Некада је Лав Николајевич рекао да је старост ујасна јер нас лишава могућности, али не лишава жеља. Може се додати: и жеље да се бавимо спортом.

Уређује: Паја Патак

Ква Ква!

Важна је вежба

— Пера, — каже Понај — знаш ли да имам намеру да се запослим као инкасанти.

— То је леп посао, одговори му на то Пера, али би гревало прво да се вежба пре него што ступиш на посао.

— А како да се веждам? — упита Понај.

— Па ето позајми мени два десет хиљада динара на њега се онда добро извезбати у наплаћивању — рече му смењкајући се Пера Ждера.

Код лекара

— Докторе, зашто сте ми казали да исплазим језик а нисте га ми погледали иако сам, ето пет минута, држала отворена уста? — прилично изнервирана пита Пата свог лекара.

— Само сам хтео да у тишини напишем рецепт — одговори јој лекар не дижући главу. Мића се вратио из школе са

Утеха

исцеленим оделом.

— Шта се то с тобом догодило? — упитао га ујка Мики.

— Потукао сам се са Фићом.

— Како си могао? Сад морам да ти купим ново одело.

— Није то ништа — поносно му одговори Мића. Требало би да видиш Фићу. Његов тата мораће да купи новог сина.

Чика Стоја и лекар

Чика Стоја дошао лекару:

— Јесте ли спавали код отвореног прозора како сам вам саветовао? — пита га лекар.

— Јесам.

— И је ли вам престао назеб?

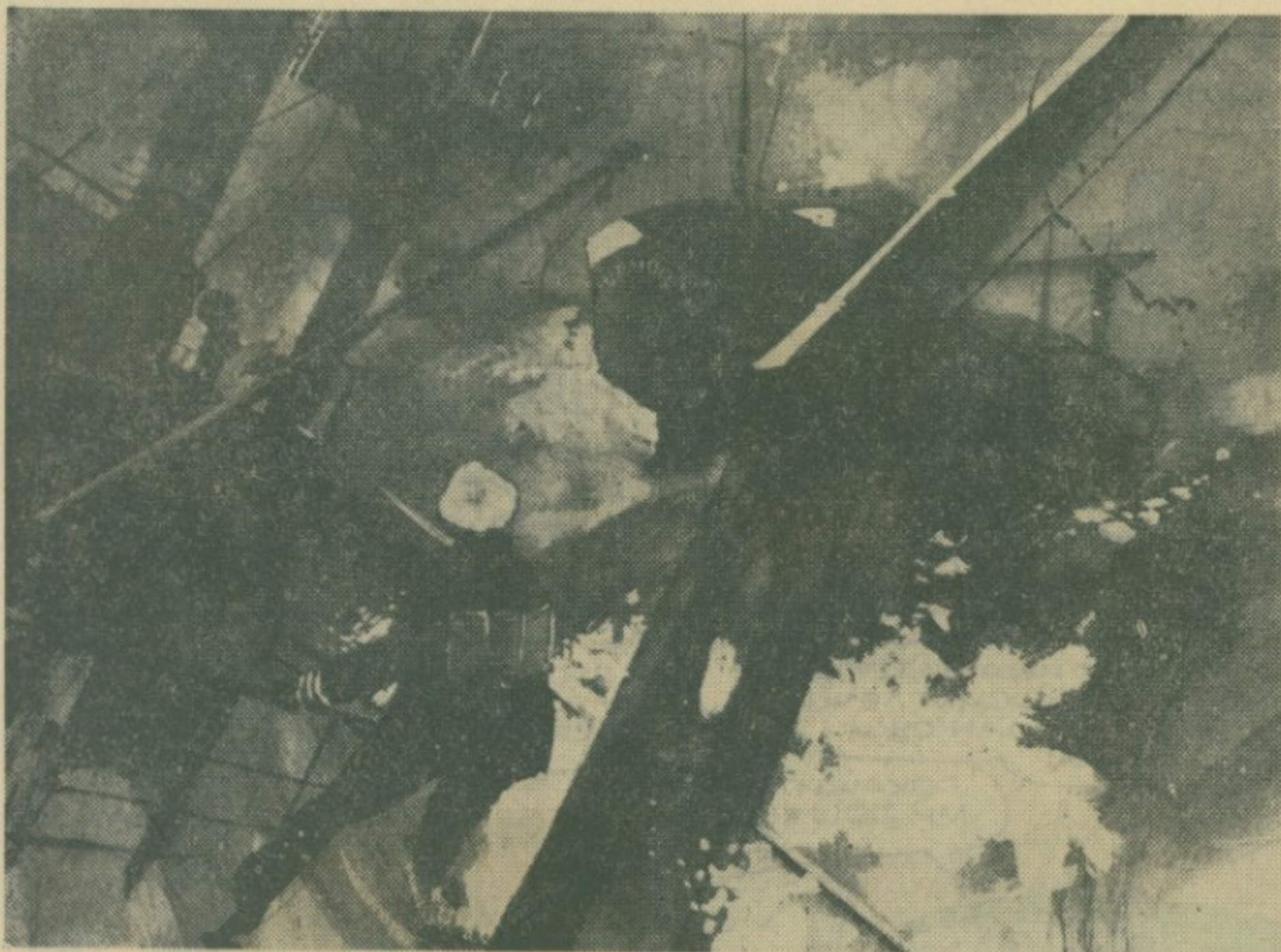
— Није. Засад су ми нестали сат и табакера.

После једне вечере Шила је, да не иде нешице кући, остао да спава код Микија.

— Целе ноћи нисам ни трепнуо — пожалио се ујутру Мики. — Неки пас је лајао, ти си Шило хркао...

— А зар би ти било лакше да сам ја лајао а пас хркао? — одговори му Шила.

СПОРТ

КАПЕТАНОВ ДУГ

Над северноисточним Атлантиком у децембру 1951. године беснеле су буре. Лист „Њујорк тајмс“ донео је на првој страни да „океан личи на циновски узаврели котао“ и да је чак и огромни путнички прекоокеански пароброд „Квин Мери“ због урагана стигао у Њујорк из Саутемптона са закашњењем од 72 часа.

Најнеобичнији случај, ипак, догодио се с трговачким бродом „Флајинг Ентерпрајз“, тачније речено с његовим капетаном Карлсеном. Пароброд је испловио из Хамбурга 21. децембра и узео курс за Њујорк.

Капетан Курт Карлсен, стари морски вук, провео је на морима 23 године и ово му је била четрдесет и четврта пло видба преко океана.

Брод је кроз густу маглу препловно Северно море. Али, кад је изишао на отворени океан ветар је достигао снагу од 12 балова а то је по Бофоровој скали — ураган.

Ноћу 27. децембра ветар се мало смирио и Карлсен, који је провео на заповедничком мосту непрекидно 72 часа, сишао је у своју кабину да се одмори. Ујутру је ураган поново налетео. Око поднева о десни бок ударио је талас висок 18 метара. Чамац за спасавање био је разбијен у комаде, намештај причвршћен за под просто ишчупан заједно са завртњима... Брод се накренио на леви бок за 25 степени и престао да се повинује крми...

Нагињање брода се настављало. Капетан је наредио путницима да ставе појасеве за спасавање. У ете, је полетео сигнал СОС. У помоћ „Ентерпрајз“ кренула су три трговачка брода, један танкер и један ратни транспортни брод. Али, ниједан од њих није успео да стигне пре но што се спустила ноћ. А у зору „Ентерпрајз“ је већ био нагнут за 60 степени.

Један чамац за спасавање био је разбијен, други се због нагиба брода није могао спустити у воду. Карлсен је тада наредио путницима и члановима посаде да, кад се приближе чамци за спасавање с бродова који су дошли у помоћ, скачу у море. И сви су они били спасени.

Официр који је командовао чамцем спуштеним с ратног брода, написао је у свом извештају: „Запитао сам где је капетан. Одговорили су ми да капетан неће да напусти брод. Није нам остало ништа друго но да се вратимо на свој брод. На накреној палуби „Ентерпрајз“ угледао сам капетана Карлсена који је усамљен стајао на крми. Махнуло смо му руком.“

У својој кајути Карлсен је нашао мали радио-телефон на батерије. Од галтана стоне лампе и једног весла начинио је антену и поставио је у округао прозорчић. Пошло му је за руком да успостави везу с ратним бродом. Карлсен је тада замолио заповедника ратног брода да остане с њим у вези и да његове радио-поруке преноси даље у Њујорк све док не стигне тегљач за спасавање.

Шест дана и шест ноћи Карлсен је провео сам у свом незагреваном, неосветљеном и напола преврнутом броду. Кретање по њему било је веома тешко: оно што је некад била водоравна палуба, постало је готово вертикална препрека.

Спавао је у радио-кајути. Пузећи, клизајући се низ стирне ходнике, капетан је некако стигао до бродске оставе. Отворио је челична врата и ударајући о испреваране сандуке извукао је огромну округлу тарту припремљену за Нову годину. На Карлсена је пала велика лимена конзерва са соком од парадајза. Узео је и њу. Да би стигао до радио-кајуте морао је да има обе руке слободне: због тога је једну провукао кроз рупу у средини торте а конзерву са соком гурао је пред собом ногама, као фудбалску лопту.

Осветљења није било. Капетан је нашао неколико свећа и уз њих металне „свећњак“ који се забадају у празничне торте. Карлсен их је забо у душек више главе тако да је пред спавање могао да чита при треперавој светлости свећа. „Једина књига која је остала била је — „Поморско право“ — причао је касније Карлсен. — Та лектира била ми је веома корисна.“

Ратни транспортни брод сменио је један спасилачки брод а њега, пак, један разарач. Радио-везу с тим бродом Карлсен је успостављао у 8 часова ујутру и, са одмором од два часа, одржавао је до 20 часова. Уопште није одговарао на предлоге да до доласка тегљача пређе на неки други брод.

Ево како је касније објаснио тај свој став: „Познат је случај када је капетан једног енглеског рибарског брода који се налазио у опасности са читавом посадом прешао на брод који им је притекао у помоћ. А његов брод ипак није потонуо. Претпоставимо да ја напустим „Ентерпрајз“ а он не потоне! Има ли ичег поразнијег и више понижавајућег од тога?“

Другог јануара Карлсен је успео да први пут припреми себи неки топао напитак. Сакупио је воду из свих термоса које је нашао у путничким кабинама, излио је у једну празну конзерву и загрејао на пламену четири свеће.

Око 23 часа 3. јануара месту несреће приближавао се спасилачки тегљач „Термоил“. Карлсен, командант разарача и капетан „Термоила“ преко радија су се договорили о причвршћивању ужета за тегљење. Јер, причвршћивање таквог ужета за брод који се толико накренио, веома је сложен задатак. Капетан „Термоила“ хтео је да пребаци на „Ентерпрајз“ неколицину својих најiskusнијих морнара. Али, то се показало као неизводљиво, јер је буре била превише јака. Карлсен је јавио да ће он сам прихватити уже за тегљење.

Бродови су плутали на таласима различитом брзином. Поред тога Карлсен није могао да истовремено одвоји обе руке од оградe за коју

се прдражавао јер би се суновратио у море.

У четвртој покушају Карлсен је ипак успео да прихвати уже и да га обавије око ниског металног стуба на десној страни палубе. Али, за то време један талас је бацно у страну „Термоила“ и — уже се прекинуло.

Сутрадан је посао почео из почетка. Таласи су постајали све већи и, потпуно неочекивано, то је помогло Карлсену. Када се „Термоил“ савршим приближио, један талас га је издигао и тегљач је ударио кљуном о крму „Ентерпрајза“. У том тренутку помоћник капетана „Термоила“, млади Енглез Данси, бачен снагом судара одскочио је са своје палубе и ухватио се за ограду „Ентерпрајза“. Карлсен му је помогао да прекорачи ограду и кад је Данси ступио на стрму палубу поздравно га је: „Добро дошли и осећајте се као код своје куће!“

За читаво време заједничког борављења на „Ентерпрајзу“ капетан се ниједном није обратио Дансију без речи „мистер“. Уопште, понашао се као гостољубив и љубазан домаћин.

Данси је прву ноћ провео готово без сна. „Када би који талас ударио о бок, брод се тресао од кљуна до крме — писао је он касније у једном чланку. — Предмети су се ко трљали по утроби брода, нешто је лупало у задњем делу; вероватно је да се крма клатила лево-десно.“

Ујутру је Карлсен питао: „Шољу чаја, мистер Данси?“ Овај је као омађијан посматрао капетана који је у једној руци држао кутију од конзерве а у другој последњу свећу. И вода је узаврела...

Тог дана успели су да причврсте уже за тегљење и „Ентерпрајз“ је кренуо за „Термоилом“ према луци Фалмут, удаљеној 300 миља. Кретао се брзином од 3 чвора.

У ноћи 9. јануара Карлсен и Дансија пробудили су сигнали с „Термоила“: уже се прекинуло. Огроман талас ударио је у кљун брода и оборио Карлсена с ногу. Пао је у море, али је успео да се ухвати за уже једног једра и узвере се на палубу. И Данси замало није пао у море.

Помажући један другом вратили су се у радио-кајуту. Десетог јануара буре се толико разбеснела да је заповедник разарача предложио Карлсену и Дансију да их помоћу хеликоптера спасе с брода. Пристали су. Узверали су се уз десни бок нагнутог брода, запалили цигарете и стали да чекају. У 15 часова и 8 минута „Ентерпрајз“ је почео да тоне. Само минут касније јављено им је да због лошег времена хеликоптер не може да узлети; у 15 и 26 минута Карлсен и Данси скочили су у воду; у 15,30 прихватио их је чамац са „Термоила“; у 16,13 „Ентерпрајз“ је потонуо.

Једанаестог јануара Карлсен се искрцао у Фалмуту. До чекали су га као хероја. О својим доживљајима причао је уздржано и озбиљно, захваљујући свима који су учествовали у његовом спасавању нарочито Дансију и капетану „Термоила“.

Фредерик IX наградио га је орденом „Данеборг“, једним од највиших данских ордена. И осигуравајуће друштво „Лојд“ доделило му је сребрну медаљу „у знак признања за изузетну храброст и преданост осећање дужности и чување најлепших поморских традиција“. Председник њујоршке општине уручио му је Орден за заслуге. Карлсен је укупно добио 30 ордена и медалја разних држава.

На све понуде да пише или снима за филм, Карлсен је одговорио: „Не желим да у комерцијалне сврхе искористим покушај да спасем свој брод. То је света дужност сваког поморца“. Карлсен је постављен за заповедника другог брода који је, у знак сећања на потонули, прекрштен у „Флајинг Ентерпрајз 2“. Свака пловидба „Ентерпрајза 2“ који плови на линији око целог света траје 5 месеци. А одмор између две пловидбе никад није дужи од пет дана.

ПРАДАВНИ БРОД ГОНДОЛА

Гондола је последњи изданак прадавних бродова. Викиншке лађе и старе галије као и неки други пловни објекти из прошлости могу се видети само на древним бакрорезима или музејима, али гондола још плови и Венеција се не може без ње замислити.

Гондола није увек била црна. Када је Венеција била на врхунцу своје моћи, она је била обојена разним бојама. Гондоле имућнијих људи биле су украшене богатом позлатом, интарзијом од махагонија и абоноса, постављене сомотом, свиленим брокатом, украшене резбаријама од слонове кости итд. Све је тако било до 8. октобра 1562. када је магистрат под владавином дужда Ђиролама Приулија наредио да све гондоле морају да буду црне; укинута је сав луксуз и раскош.

Мала округлина испод ње представља „будно око републике“, шест једнаких зубаца поједице делове града Венеције: Сан Марко, Канаређо, Санта Кроче, Сан Поло, Кастило и Дорсодуро.

Један хроничар из 17. века забележио је да је у то време било 10.000 гондола којима се саобраћало у Венецији. Данас их има свега око 600. Потиснули су их моторни чамци и „вапорети“ који данас владају „воденим улицама“ Венеције. „Сквери“, мала бро доградилшта око Сан Марка и Арсенала, нестали су. Последњи градитељи гондола одржали су се само још у предграђима где кроз канале тече прљава вода и где у тршним кућама станује сиротиња.

Једна гондола стаје читав мали иметак, далеко више него моторни чамца. Само још

И све до данашњег дана неколико мајстора, који полагају гондолијери према старим рецептима, премазују своје барке мешавином чаја и фирнајза коју сами справљају.

Изузев нешто мало украса, гондоле данас личе једна на другу као јаје јајету. Више од сто година ништа се није изменило у њиховом облику и пропорцијама. Гондола мора да буде дуга тачно 10,15 метара и изграђена од осам врста дрвета: брестовине, ораховине, аришевине, липе, трешње, букве, оморике и храстовине. Десна страна барке је за 24 сантиметра дужа него лева. То је свесно смишљена неједнакост која се нигде у бродоградњи не појављује. Гондола је увек нагнута на једну страну, јер само је тако могуће да се изведу лаки заокрети и маневрисање на малом простору у уским и кривудавим каналима. Прамац тежак 20 килограма, одржава равнотежу с тежином гондолијера који стоји на задњем делу барке.

Пуних 200 година облик прамца остао је непромењен. Горњи део „fetta“ — дуждева капа — симболички приказује моћ и ауторитет државе.

Управљање гондолом је права уметност. Млади гондолијер успева да савлада ту вештину тек после дугогодишњег вежбања. Занимање се преноси са оца на сина. Гондолијер не може да се обогати; мртва сезона је исувише дуга, а он има да храни многа уста.

Ниједан гондолијер не сме да управља гондолом док не стекне дозволу — „патент“. Он је добије од комисије коју сачињавају искусни стручњаци и који га испробају и строго испитују. Гондолијер мора добро да зна историју свога града и историју уметности. Он је од маја до септембра дан и ноћ у служби. У подне му мајка или жена донесе скроман ручак у торби. Сунце немилосрдно пече, али очи гондолијера често брижно гледају у небо јер он страхује да се не појави кишни облак. Сваки изгубљен сат је изгубљен новац. Не налазе прамца остао је непромењен. Чека читаве сате да га неко позове. Црне, необичне ба; ке полако изумиру.

КУПАТИЛО С УШИМА

У једној малој кући на периферији Токвија, недалеко од железничке пруге, купатило би се увек затрело када би који воз прошао. Током година власник куће научио је да распознаје буку експресног од путничког или теретног воза.

Једног јутра седећи у кади чуо је неко тихо клопавање. Било му је јасно да нека осовина није у реду. Одмах је известио најближу железничку станицу. Воз је заустављен и контрола је показала да једна осовина само што није прсла.

На гредлог Удружења за спречавање саобраћајних несрећа становник мале куће одликован је медаљом за заслуге.

НАПАД ДЕ БЕЛОКОЖАЦА

„Напад на банку“ — такав наслов појавио се недавно на првим страницама вечерњих листова у Каиру. Напад је извршен на једну од филијала банке „Миср“ у Александрији, а нападачи су били — слонови. Дан уочи узбудљивог догађаја у Александрији

је приспео један путујући циркус и два слонона искористивши непажњу чувара, дочепала су се слободе и кренула улицама. Њихова „шетња“ завршила се у банци где су слонови поломиле пет столова и срушили два дрвена преградна зида.

ЕНГЛЕСКИ СЛИКАР СОЦИЈАЛИСТА ВОЛТЕР КРЕЈН НАЦРТАО ЈЕ ЗА 1. МАЈ 1891. ГОДИНЕ ОВУ АЛЕГОРИЧНУ СЛИКУ. НАЗВАО ЈУ ЈЕ „ТРИЈУМФ РАДА“ И ПОСВЕТИО ЈЕ „РАДНИЦИМА СВИХ ЗЕМАЉА“. ПАРОЛЕ НА СЛИЦИ, НА ФРАНЦУСКОМ ЈЕЗИКУ, У ПРЕВОДУ ГЛАСЕ: „СЛОВОДА — ЈЕДНАКОСТ — БРАТСТВО“, „МЕЂУНАРОДНА СОЛИДАРНОСТ РАДНИКА“, „ПРОЛЕТЕРИ СВИХ ЗЕМАЉА УЈЕДИНИТЕ СЕ“, „СОЦИЈАЛИСТИЧКА ИНТЕРНАЦИОНАЛНА РЕПУБЛИКА“. ГРАФИКА ОДГОВАРА ДУХУ ВРЕМЕНА У КОЈЕМ ЈЕ НАСТАЛА.

ПРОТИВ НАРЕЂЕЊА

Десетог фебруара четрдесет пете у оперативни одсен аеродрома на Вису стигло је обавештење да су на железничкој станици у Мостару концентрисане немачке снаге које се повлаче из Албаније и Грчке.

Одмах је одлучено да четири авиона полете са вишиког аеродрома. Задатак је по верен пилотима Лошињу, Шајићу, Пајићу и Делићу. Ваљало је дејствовати брзо и изненадно јер је Мостар бранила јака противавионска артиљерија.

Оперативни официр још једном је подсетио пилоте на изричито наређење да могу извршити само један напад.

КОМПОЗИЦИЈЕ ПРЕТВОРЕНЕ У БУКТИЊУ

Време је било повољно за летење. Брзо су прелетели

Биоково и приближили се Мостару. Провлачећи се између брда што окружују град, неприметно су се приквали железничкој станици. А онда су се, један за другим, почели обрушавати. На композиције које су се цртеле на колосецима одједном су се сручиле авионске бомбе, топовска зрна, митраљески рафали...

Пилоти су то учинили тако вешто, тако брзо и изненадно да непријатељ није стигао да на њих испали ни метак. Извршивши задатак пилоти су провукли своје авионе између Вележа и Хума, заокрећујући и још једном погледали железничку станицу: композиције на њој биле су претворене у буктињу. Тек тада су се око авиона почели расцветавати бели облачићи — експлозије граната испалењених са земље. Било је касно. Авиони су већ одмакли према Бијелом Пољу.

Летећи доста ниско пилоти су помно осматрали пут и пругу према Јабланици не би ли им се пружио прилика да утреше преосталу муницију. Али, као, за инат — ништа.

Тада вођа Шарић напречац одлучи да се врате и да преостали товар сруче на немачке топове који су се огласили код Мостара. Учинио је заокрет и упутио апарат ка Мостару. То су учинили и други пилоти.

Пилот је одмах обавестио вођу да је погођен. Али на његово питање да ли је рањен није могао да одговори. Није осећао болове, нити је запажао икакве промене. У једном тренутку осетио је да га ветар шибља по лицу. Погледао је горе и тек тада приметно да од поклопца кабине нема ни трага.

Опет је позвао вођу и обавестио га. Вођа је прибрано наредио да се врате у базу.

Летећи упоредо, храбрили су Лошића, који је и без кабине срећно слетео на вишико аеродром.

те. Парчад једне су готово запљуснула Лошићев апарат.

Пилот је одмах обавестио вођу да је погођен. Али на његово питање да ли је рањен није могао да одговори. Није осећао болове, нити је запажао икакве промене. У једном тренутку осетио је да га ветар шибља по лицу. Погледао је горе и тек тада приметно да од поклопца кабине нема ни трага.

Опет је позвао вођу и обавестио га. Вођа је прибрано наредио да се врате у базу.

Летећи упоредо, храбрили су Лошића, који је и без кабине срећно слетео на вишико аеродром.

Историја 1. маја, међународног празника рада симбола интернационалне солидарности радничке класе, почиње догађајима у Чикагу 1886. године када су чикашки радници захтевали осмочасовни радни дан. Полиција је направила прави покољ међу радницима, а петорицу од њих осудила је на смрт. На Првом конгресу Друге интернационале, одржаном у Паризу 1889. године, одлучено је да се сваке године на дан првог маја у знак сећања на чикашке раднике одржавају масовне манифестације и штрајкови „истовремено у свим земаљама и у свим градовима“.

Већ идуће, 1890. године, одржане су широм света прве велике манифестације које су Првом мају дале много дубљи садржај од борбе за осмочасовни радни дан. Прослава је добила вид класне борбе. Те године прослава

Првог маја организована је код нас у Словенији и Хрватској, док је у Србији прва првомајска прослава одржана 1891.

ПРВОМАЈСКИ ПЛАКАТ ИЗ 1902. ГОДИНЕ

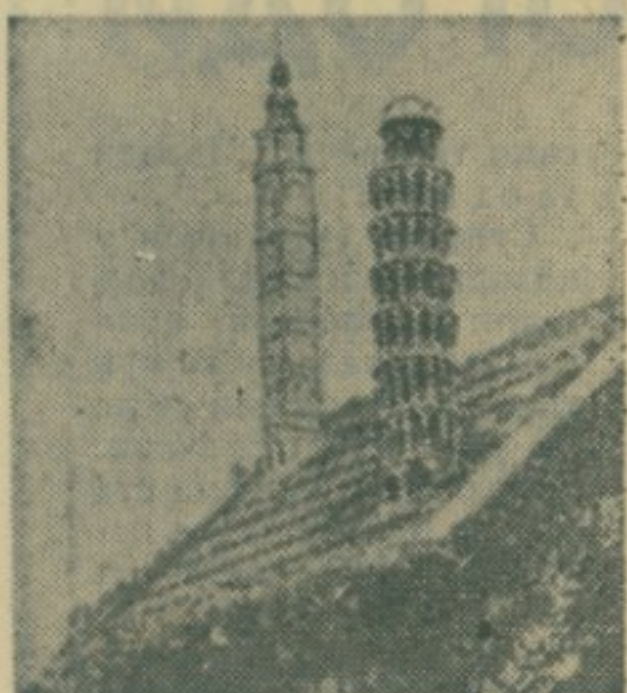

ЗАБОРАВНОСТ

У цик зоре један брачни пар из Барселоне пробудио је чувара једног биоскопа. Објаснили су му да су претходне вечери нешто заборавили. Ушли су заједно с њим у биоскопску салу и нашли: на тапацираном седишту мирно је спавао сличних заборавних родитеља.

БИГ-БЕН У ФРАНЦУСКОЈ

Један ѕидар из Гусенвила, у близини Париза, саградио је на својој малој кући димњак у облику чувене криве куле у Пизи. Разлог: то га подсећа на његово свадбено путовање у овај стари италијански град. Пре кратког времена украсио је свој кров још једном другом знаменитошћу: Биг-Беном, поносом Лондона.

Град многих језика

У Куру, главном граду швајцарског кантона Граубиндеа, говори се на шест језика и на исто толико језика издају се школски уџбеници. Наиме у Куру (или Куару како би га назвали они који се служе претежно француским) у употреби су немачки, француски и реторомански језик који има четири дијалекта од којих се сваки веома много разликује од остала три.

Златни бркови

Све до пре неколико година на једном од Маркишких острва у Тихом океану за највеће богатство сматрани су бркови. Сваки бркати мушкарац могао је да живи не радећи ништа. Средства за живот стицао је на тај начин што би током године пуштао бркове да му расту, а крајем године би их обрљао и продао. Нови сопственик бркова био је дужан да њиховог бившег власника храни целе те године.

УПРКОС НАРЕЂЕЊУ

Та одлука је била против наређења и веома опасна, јер су многи познати пилоти страдали управо у поновљеним нападима, онда када се непријатељ после изненађења среди и ефикасније брани. Нешто је у пилотима ипак било јаче од тога.

Повећавајући брзину спуштали су се све ниже. Тек што су уочили топове, са земље је сукнуо пламен. Око авиона су се распрскавале грана-

ФИЛОВАНЕ КЊИГЕ

Приликом редовног прегледа књига коришћених у току последње седмице, у градској библиотеци немачког града Хернаја, нашли су међу страницима књига следеће предмете: три кључа, шест разгледница, командни саламе, две суве коре од банана, једно школско сведочанство, четири пикавца и три укусонице.

Рекордер међу носачима

Међу носачима који су у Паризу запослени на утовару и истовару брашна, одржано је недавно такмичење. Победник је био Робер Флери. Он је на леђима прелео цак од 250 килограма на растојање од 100 метара.

Леш без компаса и географске карте

После капитулације Италије, септембра четрде сеп треће, партизански одреди и батаљони приморске зоне ослободили су за неколико дана цело Словеначко приморје, осим Трста. При том су на горичком аеродрому запленили неколико авиона различитих типова. Сви су били исправни, али није имао ко да лети на њима.

У таквој ситуацији инструктор пилотске школе у Горници, иначе Италијан, изразио је жељу да за рачуна партизана лети једним школским авионом.

Добивши одобрење, извршавао је наизванредни задатак: извиђао немачке колоне, положаје њихових јединица, бацао пропагандни материјал над Горницом и другим местима.

Друге није било, и а ни се ујурбано спремао за лет. Да би се избегао сваки неспоразум, испод крила је нацртана велика петокрака. Учинило им се да то није довољно, па су око трупа нацртали словеначку заставу, а на репу

знак Ослободилне фронте — три врха Триглава.

Забуне више није могло бити. Али пилот не само што није имао компас него уопште није познавао терен између Ајдовшчине и Новог Места, у коме је било седиште Главног штаба, па је улога навигатора пала у део Алешу Беблеру.

Чим су полетели, Беблер је почео помало да осматра терен. Када би требало да скрену мало улево или удесно, руком, би кудцао пилота по десном или левом рамену. Остале податке о маршрути писао је на папириће и дотурао их пилоту. Ти папирићи се данас чувају у Музеју револуције у Љубљани.

Лет је почео у најбољем реду. Велику гору, коју је Беблер у зимским данима прелазно за осам часова, прелетели су само за — минут. А

када су почели да надлећу Ново Место, град је изгледао пуст као да је напуштен. Ни на улицама ни у околини ли живе душе. То их је помало забрињавало, али су ипак решили да слете на ливаду крај града.

Само што су изашли из авиона, у сусрет им је пошла чета војника с упереним оружјем. У први мах нису знали чија је то војска. Напред је нишао официр с упереним пиштољем. Но он је одједном спустио пиштољ и потрчао у сусрет путнику са пилотском капом препознавши Алеша Беблера.

Пошто је дат знак да престале узбуна, а дат је зато што се није знало чији се авион приближава Новом Месту, град је намах оживео.

Предвече је мали авион, упркос јакој бури, полетео натраг, у Ајдовшчину.

Шумар Кеп Етвуд у својој дугој пракси убио је преко 400 пума. У овом чланку он вам прича о опасностима које вребају ловца на пуме.

ПУМА РЕДАК ТРОФЕЈ

Од свих дивљих животиња пума је најмање издржљива. С једне стране она је у стању данима да лута без одмора по најгорем терену, али, ако треба да трчи, нарочито испред паса, брзо се замара и тражи спаса на дрвећу уз које се невероватно лако вере. То што се брзо замара свакако долази оту да што јој плућа нису јака. Пума је свесна тог свог недостатка и надокнађује га лукавством. Да би се открила пума потребно је просечно бар шест дана и то ако ловац има добре ловачке псе. Пуме су крвожедне, убијају јелене, овце и ждробад кад нису гладне. Најчешће пума једе колико може, а остатак

долази до плена тек сваки четврти дан и једе остатке јелена које је сакрила, ту за ловце нема много посла.

Пуме немају ни приближно тако добро развијено чуло мириса као већина других звери из породице мачака. Али зато оне виде изванредно добро. Пума је савршени убица. Било да скочи на свој плен са дрвета, било са стене, она то изводи тако спретно и брзо да јелен нема времена да се снађе. Свој плен пума одвлачи на погодно место — обично у близину неког дрвета или великог камења тако да увек има обезбедену одступницу у случају да је нападне нека друга животиња — и тамо га једе.

Пума је ретко кад тежа од 100 килограма. Али, према својој тежини она је необично снажна јер су њени мишићи од непрекидног кретања по најтежем терену као од челика. И зато имама ловцима није необично да видимо пуму која као од шале и с лакоћом носи јелена или овцу у чељустима.

Највећи непријатељ пуме је — којот. Врло често се дешава да којот недељма прати женку и младе пуме и довољно је да се она удаљи само на десетак минута у потеру за храном па да вративши се кући нађе своју јазбину празну. Пума зна то и зато кад год може радије убија којота него било коју другу животињу. Али, младунцима не прети само опасност од

којота већ и од самих пума мужјака. Ако нађе младе саме, мужјак их одмах дави и

једе. Кад је много гладан ступа у борбу са женком у којој она обично гине јер је доста слабија од мужјака.

Мада су јелени главна храна пума, ипак оне радо једу овце и ждробад. Кад се навали на овце или ждробад пума их убија све дотле док их све не потамани или док и сама не буде убијена. Искусни ловци знају да се пума сигурно враћа сваке друге или треће ноћи стаду оваца и према томе праве план за себе.

Пре две године једна пума је усмртила у Колораду, само у току једне ноћи, 85 оваца. У ствари није их баш све она побила, али су овце биле тако заплашене да су скакале једна на другу, и тако су страдале. Другом приликом једна пума је убила у току ноћи 70 оваца мада је појела само једну. Тада су ме позвали да казим зликовца.

Стигао сам у Рифл Крик два дана касније, око осам ујутру, са своја три пса — Цимом, Чифом и Мери. То је било у јуну, било је топло и суво. Фарма где су овце убијене налазила се на једној заравни близу шуме. Треба одмах да напоменем да пуме никад не силазе у равнице јер знају да су тамо њихове шансе да умакну никакве. Ни је било много наде да ће пси ући у траг зликовцу 38 часова после напада.

Ипак сам веровао у своје псе који су већ учествовали у многим потерама за пумама и медведима. Из искуства сам знао да пума није далеко отишла и зато сам се надао да ће је пси ипак негде открити. Такође сам знао да пума тражи најнепреступачнији терен за склониште, па сам тамо и повео своје псе. Узалуд смо пуна два дана трагали за пумом. Тек трећи дан пси су је открили.

Чим је осетила да су јој пси на трагу, звер је почела да јури у круг што ретко чини. Исто тако пуме не покушавају да завајају псе враћањем на стари траг као што то чине, на пример, лисце. Пума сматра да се боље креће по тешком терену од па-

са и да јој је то довољно да им умакне.

Како нисам могао да пратим псе и пуму преко тешко проходног терена, то сам и забрао погодно место у кањону и чекао на исход борбе. Пума се ретко упушта у борбу с псима. Кад осети да је пси сустижу, тражи погодно дрво или стену да се тамо погне ван дохвата паса. Тада су пси немоћни без ловаца. С друге стране, кад ловац нађе пуму на дрвету, она ту представља одличну мету.

Изгледа да је ова пума била сигурна да јој пси не могу ништа, па зато није ни покушавала да се склони на неко дрво. Вешто је скакала са стене на стену и тако успевала да држи одстојање. Већ сам изгубио сваку наду да ће је стићи, када сам одједном чуо дахтање животиње. Јурила је право к мени. Она мене није видела.

Нисам имао времена да узмем пушку коју сам био окачио о оближње дрво, јер се пума појавила на само десетак корака од мене. Ту је застала као да размишља шта да ради. Али лакеж паса који се приближавао није јој давао много времена за размишљање. Имала је да бира између паса и мене. Она је оценила да ја представљам мању опасност. У руци сам имао само револвер. Опалио сам из њега неколико метака али нисам био сигуран да сам је погодио. Ипак сам успео да је за извесно време задржим док нису стигли пси. Али то је било све што сам могао да учиним. Наглим скоком пума се баčila на мене. Обично пуме не нападају људе, али сада звер није имала другог избора. Поново сам опалио на пуму док је била у скоку и одмах затим нашао се на земљи. Срећом пуми није било до битке, одмах је појурила даље користећи прво погодно дрво да се на њега погне. Пси су је гонили у стопу и када сам ја стигао, Цим је већ и сам успео да се погне на дрво. Даље је све било лако. Убица је платио за побијене овце.

МУМИН И ТВ

ЧИК ПОГОДИ

Један брачни пар из Њу јорка нашао је у свом поштанском сандучету две улазнице за неку позоришну представу за коју је владало веома велико интересовање тако да се до карата уопште није могло доћи. Уз улазнице је била приложена цедуља а на њој

само три речи: „Погодите од кога!“

Супрузи су отишли у позориште и са задовољством су гледали нови комад. А када су се вратили кући открили су да им је стан опљачкан. На улазним вратима стајала је причвршћена цедуља: „Сада знате од кога“.

Чуварка цвећа

Џин Мајклсон из енглеског града Бита пронашла је ново занимање: прогласила је себе за чуварку цвећа. Предузимљива Џин често је слушала како се њене познанице жале да им савест није сасвим мирна кад оду на летовање и своје цвеће у саксијама оставе у стану без воде и неге. И Џин

је одлучила да од свог страног стана с великом терасом направи прихватилиште за цвеће. Посао је и забаван и уносан: за сваку саксију са цвећем такса износи око двадесет динара дневно.

ГИТАРА

У Европу су гитару пренели Арапи и то у Шпанију у 12 или 13 веку, затим и у Јужну Италију. Гитара је у Шпанији постала прави национални инструмент и стално је у-

савршавана, мењајући и имена. Звали су је гитаре латина и мориска. Шуберт и Вебер су се одушевили овим инструментом те су компоновали специјалне композиције за гитару. Росини и Верди су гитару увели у оркестар.

Без маште никуда

У познатој белгијској пећини Хан налази се одаја у којој се могу видети историјске личности из разних епоха начињене од сталагмита и сталагмита, којима пећина обилује. Прозлазећи кроз овај мали музеј камених фигура водич се обраћа групи туриста:

— Фигура коју видите је краљ Леополд II, а иза вас оперска певачица та и та...

— Ја не налазим никакве сличности између ових фигура и њихових модела — прогунђа једна посетиљка.

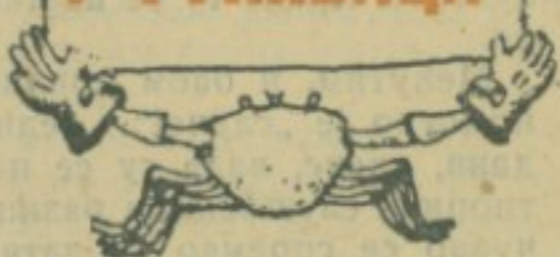
— Е, драга госпођо — рече на то водич — ако немате маште зашто сте уопште и полазили на пут.

Снежни тигар

У Спољној Монголији, близу реке Амур ухваћен је снежни тигар који се увукао у шталу да би заклао вола. Био је дугачак 4,36 метара.

КРАБЕ У РУКАВИЦИ

На обале Баренцовог мора у пролеће су, заједно с птицама, долетели необични гости.

Ниско над аеродромом пролетео је сребрни авион, спустио се на писту, последњи пут заурлао моторима и ућутао се.

Из авиона су почели да искрцавају госте. Гости нису обични; у сандуцима су. А на сваком сандуку натпис: „Камчатка. Хитна испорука“, и — нацртана стаклена чаша. А то значи: „Опрезно. Не тумбај!“

Сандуке су претоварили на камионе и одвезли на обалу мора.

И ту су их отворили. У сандуцима су — крабе. Камчатске, дугоноге, бодљикаве. Само мале.

То још и нису праве крабе, већ крабице, младунци краба. Леже једна на другој, као јабуке, колутају очима, гурају се, покушавају да своје прве суседе ухвате клештама за ноге.

Клешта су чак и код малих риба веома јака. До вољно је да њима ухвати ногу своје сусетке, заврну је и — сусетка је остала без ноге.

Шта, зар је половина краба долетела без ногу?

Не, све имају све ноге. Јер, свака краба има на клештима по једну гумену навлаку коју су им ставили још на Камчатки. Тако су и долетеле: као боксери с навученим рукавицама.

Јесу ли све рукавице скинуте? Јесу! Сад крабе могу у воду.

Недавно је с палубе француског путничког прекокеанског брода „Франс“ недалеко од обала Ирске било бачено у Атлантски океан 250 коверата од пластичне масе. Помоћу њих научници намеравају да испитују брзину и правац морских струја. Претпоставља се да ће коверти:а да би стигли до обале, бити потребно од неколико месеци до годину дана. У сваки од њих стављена је порука у којој се моли особа која буде нашла коверат да га упутује у Париз означавајући место налажења.

ПЛАВА ПИСМА

Сличан експеримент био је предузет пре неколико година, али бели коверти, какви су том приликом употребљени, постали су жртва галебова. Орнитолози, којима су се океанолози обратили за помоћ, саветовали су им да овог пута изаберу за коверте плаву боју. Јер, према тврђењу стручњака за птице, плава боја не привлачи галебове.

БИТ-МУЗИКА И СЛУХ

Бучна бит-музика је према мишљењу данског лекара Алберта Петерсена узрок многих и тешких оштећења бубне опне. Доктор Петерсен је прегледао 3.000 ученика који посећују школе у општини Сумби на Северном Јитланду. Од укупног броја прегледаних 300 ученика имало је оштећен слух са изразитим променама на бубној опни. Доктор Петерсен је утврдио да су готово сви ученици са оштећеним слухом љубитељи бучне бит-музике.

ИЗ РИЗНИЦЕ ЧУДА ПРИРОДЕ

ретка појава, а још ређе из њих пада киша. Али, чак и када се то догоди, кишне капи обично испаре још у ваздуху и не стигавши до површине земље. У таквим случајевима може се посматрати како киша пада, чак и стајати испод ње а ипак не покиснути. Ето, то је сува киша.

ПОДЗЕМНИ ДВОЈНИК

Недавно је откривено да највећа река Средње Азије Сир-Дарија има свог подземног двојника. Његове воде теку паралелно са Сир-Даријом на дубини од 300 до 400 метара, старим коритом покривеним шљунком који је помешан с кречњаком. До овог открића дошли су хидрогеолози Таџикистана.

Бунар - барометар

У Казахстану постоји необичан стари озидани бунар који је још одавно добио име „Предсказивач времена“. Пред кишу, маглу или снег овај бунар чији су зидови обложени плочама од кречњака увлачи, усисава у себе ваздух, а кад је време лепо и суво потискује га напоље. Ако се таквог депог и сувог дана баци у бунар рецимо ка па, она неће dospети до дна: ваздушна струја избациће је напоље великом снагом.

СУВЕ КИШЕ

Клима у пустињама је оштро континентална, ваздух је тамо необично сув. Због тога су облаци у пустињама

СОЛФАТАРА ДУВАЛО

На једној пукотини код села Косела, шест и по километара северно од Охрида налази се мали кратер из кога избија отровни гас сумпороводоник. Локално становништво назива га Дувало. Лежи у подножју узвишења Матрупа, код последњих кућа села Косела. У кратеру и његовој околини увек се може видети права колекција угуинулих инсеката који су ту заутали и које је сумпороводоник усмртио. Чitava околина прекривена је жућкастом бојом сумпора, а његов непријатан мирис осећа се још издалека. Места где се после избијања вулкана јављају сумпоровити гасови називају се солфатарама. Велики број оваквих гасних извора постоји у вулканским областима Италије док је солфатара Дувало једина у нашој земљи. У многим удебеницима геологије често се узима као пример јединствене појаве угашених вулкана у нашој земљи.

МАМИ ШКОТЛАНЂАНИН

Неки дечак из шкотских планинских крајева морао је да израђује метле да би помогао породици. Једног дана носећи метлу, отишао је у берберницу да ошиша своју већ деста дугачку косу.
— Колико тражиш за ту метлу? — упита берберин дечака.
— Два пенија.
— А, то је много. Да ти дам један пени. Ако ни си задовољан, задржи метлу.
Дечак узме један пени. Кад га је берберин ошишао, упита колико треба да плати.
— Један пени — одговори берберин.
— Даћу вам пола пенија — одговори дечак. — Ако нисте задовољни ставите ми одсечену косу поново на главу.

САОБРАЋАЈ И ЗДРАВЉЕ

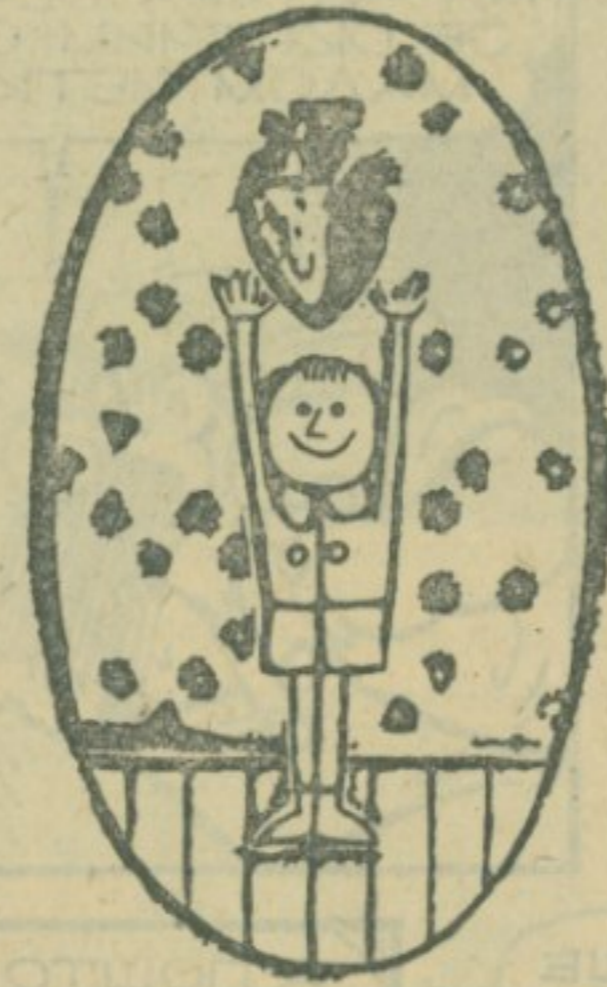
Познато је да све живљи саобраћај угрожава здравље становника великих градова. А колико је тек штетан по оне који њему служе види се из извештаја двају саобраћајних предузећа западнонемачких градова Бохум и Гелзенкирхен. Од њихових возача аутобуса готово ниједан није издржао до пуне пензије — до 65. године живота. Оноснобљавање пре времена, чак и код кондуктера, износи 75%, а код возача трамваја 55%. Њима свима подједнако штети градска бука и испусни гасови. Уз то возач аутобуса страда и због напетости живаца и телесног напора при управљању тешким возилом препуним путника. Код оних последњих често су срчана обољења. Узрок је и у томе што су приморани да своје радно време проведу седећи.

ФЕСТИВАЛ «ВОДЕНИХ» ФИЛМОВА

У дворани Плејел у Паризу средином априла одржан је фестивал филмова снимљених испод воде. Посетници су имали прилике да виде прве снимке змија дугачких и по двадесет метара које живе у морским водама Аустралије.

УЧЕНИ ЛОПОВ

У јесен 1871. године Петроград је узнемирила сензационална вест објављена у тадашњим листовима. У њој се јављало да је ухапшен доктор теологије Алојз Пихлер због систематске крађе врло ретких књига из царске библиотеке, где је он годинама радио као начелник једног одељења.
Крајем 1869. године из царске библиотеке почеле су да нестају ретке и драгоцене књиге, чије је јединствене примере имала само ова библиотека. У то време у неким одељењима библиотеке поправљали су се подови, па је сумња падла на раднике. Али када су радови обустављени, крађе нису престале, чак су постале чешће. На молбу управе истражна полиција почела је да прати службенике библиотеке, али и то није дало никакве резултате. Крађе су се настављале.
Међутим, и овом приликом помогао је „случај“. Једнога дана, увече, када су се посетиоци и службеници разишли, чувар се спремао да затвори спољна врата. Тада је угледао доктора Пихлера који се лагано спуштао низ степенице. С поштовањем је поздравно професора и пожелео му laku ноћ. Али док је отварао врата, испод Пихлеровог капута испала је једна дебела књига. Професор је хитро подигао књигу и као да се ништа није десило изашао напоље.
Чувар је одмах известио о овом догађају управника библиотеке, овај полицију која је претресла Пихлеров стан. У његовом стану нађено је око 4.500 ретких књига, скуповених гравира и цртежа. Вредност нађених књига ценила се на десетине хиљада златних рубаља. Књиге су биле спако-

НА СТРАНИ ГДЕ ЈЕ СРЦЕ

Зашто мајке уљуљкују своје бебе држећи их на левој руци? Да ли само због тога што им је тако zgodније? Занимљиво је да тако поступају и жене дешњакнице и жене левакнице.

Енглески научници утврдили су да звук мајчиног срца делује умирујуће на бебе. Они су извели експеримент у којем је једна група беба слушала откуцаје мајчиног срца чешће, но друга. И шта се догодило? Бебе из прве групе добијале су више на тежини и уопште боље су напредовале. Стручњаци сматрају да се позитиван условни рефлекс на звук мајчиног срца „уреже“ у дете још пре његовог доласка на свет. Због тога мајке инстинктивно држе децу ближе срцу.

ШАПАТ ЗВЕЗДА

У Јапутији и другим сибирским областима са веома хладним зимама, где се температура ваздуха спушта до минус 45 Целзијусових степени па и ниже, ваздух који човек издахне у трену се смрзне уз карактеристичан звук који подсећа на шум што се добија кад се пресипају зрна пшенице. Тај звук Јакути називају „шпатом звезда“.

НАЈВЕЋИ КАПАЦИТЕТ

У Јапану је пуштена у погон висока пећ која има највећи капацитет у свету: њена продукција прелази 4.000 тона ливеног метала на дан.

БЕЛА НАФТА

Нафту често називају „црним златом“. Међутим, нафта није увек црна — има је и беле. Огромне залихе такве нафте откривене су дуж реке Васјугане, притоке Оба. Ту, из петролејских бушотина, избија безбојна течност која се састоји готово из чистог бензина. Хемичари су утврдили да се из беле нафте веома једноставно и јевтино може добити висококвалитетни бензин, бензоли и разни други производи.

ЧИЧА ТОМИНА КОЛИБА

ДОЖИВЉАТИ У БРАДИМА ЦРТА И ПИШЕ Ђ.ЛОБАЧЕВ

ДРАГАНЕ, ЕВО ГА! ПАЛИ БРЖЕ ВАТРУ!

Али као за инат, СУВАРАК НИКАКО НИЈЕ ХТЕО ДА СЕ УПАЛИ.

МИРА ЈЕ СКИНУ-ЛА ВИНД-ЈАКНУ, ПОЧЕЛА ДА МАШЕ... УЗАЛУД.

ХЕЛИКОПТЕР ЈЕ НЕСТАО ИЗА СТЕНА

ДРУГОВИ, ОДМОР! ЕВО ХЕЛИКОПТЕРА, ДОНОСИ ХРАНУ.

Али, ЧОВЕЧЕ, ТРЕБА ДА ПРЕЗА-ЛОГАЈИТЕ. И БАР МАЛО ДА СЕ ОДМОРИТЕ. НЕБЕТЕ ИЗДРЖАТИ!

У ТОМ ТРЕНУТКУ БУКНУО ЈЕ ПЛАМЕН АЛИ, ХЕЛИКОПТЕР ЈЕ ВЕЋ БИО НЕСТАО.

Max ЗАНИМАЉИВОСТИ СА ЦРНО-БЕЛИХ ПОЉА

КЛУБ „ТУРГЕЊЕВ“

У граду Орелу основан је недавно шаховски клуб. Месни шахисти предложили су да он у част њиховог великог суграђанина носи име знаменитог руског књижевника Ивана Сергејевича Тургењева (1818—1883). Писац „Руфина“, „Племићког гнезда“, „Пролетних вода“ и других дела био је одушевљени шахиста као што су то били и Пушкин, Чернишевски, Толстој и др. Сачувана је партија коју је он одиграо с познатим париским шахистом Владиславом Мачуским. Тургењев је 1876. године играо у Петербургу низ партија с италијанским шампионом Серафином Дибоа. У музеју великог писца чувају се његове књиге из области шаховске теорије и праксе. Ту је и шаховски сточић, сведок многих шаховских сусрета између Тургењева и Толстоја. Недавно је у Орел приспела фото-копија шаховских партија, које је некада одиграо Тургењев. Пошљалац драгоценог материјала је Холанђанин др Мејндерт Немејер, свестрани шаховски радник и колекционар.

ководили два племића. По њиховој команди живе фигуре, чији су костими такође били зелене и жуте боје, кретале се по поља на поље. теријалне губитке. Нимцовић се налазио, како то шахисти кажу, у изнудици па је зато и претрпео пораз.

ЖИВЕ ФИГУРЕ ГРОФА СТРОГАНОВА

Кад је шведски краљ боравио у Петербургу 1796. године, проф. Строганов приредио је у његову част свечаност на свом пољском добру. Међу присутнима била је и руска царица. Да би рационално своје госте проф је на 64 квадрата, који су била покривени зеленим и жутим бусенима траве, поставио своје слуге одевене у средњовековне рittersке костиме. Партијом су ру-

КАД АЉЕХИН ЗАИГРА

На турниру у Сан Рему 1930. године Аљехин је добио партију с Нимцовићем у стилу достојном првака света. У Француској одбрани он је као бели при пуној табли фигура систематски заузимао најбоље положаје. Кад је одиграо 30. погез на табли је било тачно 25 фигура, али је Нимцовић ипак потписао предају. На располагању је имао велик број погеза, али га је сваки водио форсирано у ма-

СНИЛО МУ СЕ

На екипном првенству Мађарске 1940. године мајстор Штерк је очекујући погез противника заспао. Кад је коначно погез одигран, фигура је нешто јаче ударила о таблу и мајстор се тргао. Пробуђен не очекивано, устао је, ставио шешир и кренуо према излазу. Зачуђени партнер га је зауставио. — Али, мајсторе, одиграјте погез! — Ја немам времена да губим на анализирању варијанти — узвратио је

Штерк. Једном сте се предали и све је завршено.

Испоставило се да је мајстор Штерк сањао да је добио партију и да га је из „лобитничке позиције“ пробудио погез чије га је чекање успавало.

ДВОСТРУКИ РЕМИ

Овај случај забележен је на турнирском сусрету Тартакова и Нимцовића. Нимцовић је у току игре наручио чашу чаја. Мешајући шећер, он је дуго звецкао кашичицом по чаши. Тартаков је помислио да то противник чини намерно да би се поиграо с његовим нервима. Одмах је затражио противредство. У његовим рукама нашла се празна чаша с кашичицом. Музичари не се зачуло и с друге стране шаховске табле. У истом тренутку обојица су пренули у смех и даље лупкаше кашичицама зауставило се и играчи су закључили реми.

ПРОИЗВОДНА ГРЕШКА?

Инжењер задужен за безбедност у процесима производње једне велике канадске фабрике за расхладне уређаје, био је више него запањен када су га једне ноћи хитно позвали да дође јер се догодио необичан несрећан случај. Наиме, из једног огромног хладњака чуло се запомагање и позиви за помоћ. Када је инжењер отворио хладњак, у њему је угледао — директора фабрике лично.

МУЗИЧКИ СЕРВИЗ

Приликом археолошких ископавања старог утврђења Тејшебани на брду Кармир-Блур, у близини Јеревана, пронађена је необична збирка металних пехара.

Стари сервис има 3.000 година, откривен је у огромном глиненом ћупу и састоји се од 93 посуде. На три посуде сачувани су с натписи клинастим писмом који сведоче да је сервис припадао царевима државе Урарту: Менци, Аргштију и Сардур.

Металне посуде имају необично својство: довољно је додирнути једну од њих дрвеним палицом, па да се из свих разлегну веома пријатни звуци који подсећају на звона. Могућно је да је „сервис који пева“ у ствари прапредак модерног ксилофона.

КРИНОВИ КАО ПОМОЋ

Сталан пораст индустрије и аутомобилског саобраћаја у Мексику поставио је пред стручњаке озбиљан проблем: како заштити грађане од штетног дејства испусних гасова и дима из фабричких димњака? Ботаничари предлажу да се у главном граду Мексика засади што више кринова. Они тврде да ово лепо цвеће пречишћа-

ва загађени ваздух јер упија угљенмоноксид. Општинска управа Мексико

Ситија припрема због тога велику акцију названу „Операција крин“.

ПИСМО СКОПСКИХ ПИОНИРА

Од пионира из Скопја примил смо писмо, које објављујемо. Пишите нам и ви, објавићемо све што сматрамо да ће интересовати ваше другове пионире.

„Место где пионире нашега града највише воле да се скупљају јесте пионирски дом „Карпош“. Чланови овог дома су ученици из 44 основне школе у Скопју. У дому по-

стоје библиотекарски, певачки, физкултурни клуб, затим секција љубитеља литературе и фото-кино секција.

„Секција љубитеља литературе“ броји 150 активних чланова: они пишу песме, приповетке и репортаже за неке листове. Често гостују и у другим градовима: Сарајеву, Охриду, Прилепу, Крушеву, Маврову, Струмици и другим местима. Састанку ученика-ли-

терата готово увек присуствује и понеки дечји писац. Недавно су чланови литерарног клуба имали сусрет с Видојем Подгорцем, Милетом Марковским, Мемед Хоџом и Драганом Јаневским. Они нам дају савете да би будуће што боље писали.

Клуб „Љубитеља литературе“ гостовао је и на Радио-Београду и Скопју, а учествовао је на разним конкурсима.

Најактивнији чланови ће у мају посетити Москву, Будимпешту, Братиславу и Беч.

Ученици нашег клуба читају многе пионирске новине, па и „Забавник“. Пошто нам се „Политикин забавник“ највише свидео, написали смо вам ово писмо и молимо вас да нам одговорите да ли пристајете на нашу даљу сарадњу. Поред овог писма шаљећемо вам и слику певачке секције из нашег дома.

Примите пуно срдачних поздрава од пионира из пионирског дома „Карпош“ Скопје.

Написала ученица Биљана Стековска“

ПСИХОЛОГ

Чарлс Вилијам, сопственик једне перионице рубља у енглеском граду Борнемуту, стално је оскудевао у радној снази. Кад ни најпримамљивије понуде нису помогле, објавио је у локалном листу оглас следеће садржине:

„Нудио тежак али до бро плаћен посао младим женама које страстно желе да омршаве а истовремено да имају стално запослење.“

Кажу да сада Вилијам не стиже да одговори на све понуде.

Тисма читалаца

Желела бих да се дописујем са друговима и другарицама из наше земље и иностранства, нарочито СССР. Волим спорт и музику. Језик дописивања српскохрватски и руски. Душанка Милошевић, осн. школа „Богдан Јоковић“ Брезна, код Горњег Милановца.

*

Желео бих да се дописујем са другарицама широм наше земље и иностранства. Имам 15 година. Језик дописивања: српскохрватски, француски и руски. Волим бит-музику и филм. Слободан Милосављевић, жел. ст. Грделица, Југославија.

*

Ученица сам VII разреда. Скупљам марке и фотографије глумца. Језик дописивања: српскохрватски и руски. Нада Малкоћ, ул. Омладинска 28, Беоцин.

*

Желим да се дописујем са друговима из земље и иностранства. Имам 17 година. Скупљам стари новац, фотографије певача, волим забавну музику. Језик дописивања српскохрватски и француски. Невенка Селић, ул. Моше Пијаде 13/10, Трстеник.

*

Имам 15 година и желела бих да се дописујем са омладином из Југославије. Скупљам фотосе глумца. Mariel Cosana, соп. Sinpetru-Mare nr. 439, raі. Sînnicolau-Mare, reg. Banat, RS Romania.

*

Имам 11 година и желела бих да се дописујем са друговима и другарицама из наше земље. Волим спорт. Драгана Лазаревић, уч. V раз. „Богдан Јоковић“, Брезна — Горњи Милановац.

*

Редаван сам читалац нашег листа и желео бих да се дописујем са друговима и другарицама из наше земље и СССР. Скупљам и размењујем разгледнице. Никица Павлић, осн. шк. „Иво Лола Рибар“, Рума.

*

Желела бих да се дописујем са друговима и другарицама из наше земље и иностранства. Ученица сам осмог разреда и имам 15 година. Скупљам разгледнице, фотографије глумца и марке. Језик дописивања: српскохрватски и руски. Миљанка Ђурић, уч. VIII/3 разреда о. ш. „Мика Митровић“, Богатић, Мачва.

*

Желела бих да се дописујем са друговима и другарицама из наше земље. Имам 17 година. Младена Богосављевић, Угвина колонија 1/2, Панчево.

*

Дописивала бих се са друговима и другарицама из наше земље и иностранства, нарочито Енглеске. Имам 12 година и идем у VI разред. Волим бит-музику. Светлана Чејовић, осн. школа „Јован Цвијић“, Београд.

*

Желео бих да склопим пријатељство са друговима из наше и других земаља. Скупљам фотографије изложних певача. Језик дописивања српскохрватски. Милутин Милојевић, ученик IV раз. основне школе „Карађорђе“ у Миршевцу, код Раче Крагујевачке.

*

Мој хоби је скупљање разгледница, те бих волела да се дописујем и исте размењујем. Рада Ђорђевић, ул. Буде Давидовића бр. 16, Обреновац.

*

Желела бих да се дописујем са друговима и другарицама широм наше земље и СССР. Скупљам разгледнице. Имам 13 година. Вера Драгићевић ос. шк. „Богдан Јоковић“, Брезна — код Горњег Милановца.

*

Желела бих да преко нашег листа стекнем познанство са друговима и другарицама из наше земље и иностранства. По занимању сам кројачица. Имам 19 година. Језик дописивања: српскохрватски, мађарски, немачки и енглески. Бежика Нађ, ул. Милице Стојковића бр. 41, Гај—Ковин.

*

Желела бих да моју адресу објавите у „Политикином забавнику“ како бих могла да се дописујем са друговима и другарицама из наше земље и СССР. Имам 14 година и идем у IV разред основне школе. Лепосава Козодер, Брезна код Горњег Милановца.

*

Ја и моја сестра желеле бисмо да се дописујемо са друговима и другарицама из наше земље и иностранства. Моја сестра има 15, а ја 17 година. Скупљам марке, разгледнице, фотографије глумца. Милица и Милана Гиноvsка, ул. Херој Карпош бр. 4/9, Кичево — Македонија.

*

Желела бих да се дописујем са младињима и девојкама из иностранства. Језик дописивања енглески. Љубица Ковачевић, Војвођанска 2/II/13, Нови Сад.

*

Желео бих да се дописујем са читаоцима нашег листа. Имам 16 година. Никола Чавић, ул. Вацка 74, Врбас.

*

Желела бих да се дописујем са другарицама из наше земље и иностранства. Имам 14 година и ученица сам VII разреда основне школе. Волим модерну музику, скупљам салвете. Језик дописивања српскохрватски. Снежана Алексић, уч. VII, осн. школе „Иво Лола Рибар“, Рашка

*

Желео бих да се дописујем са другарицама и друговима из Бугарске, СССР и наше земље који воле поезију, забавну музику и размењују значке. Имам 15 година. Велимир Вујовић, Атењска 27, Чачак.

*

Желела бих да се дописујем са друговима и другарицама из свих крајева наше земље и СССР. Скупљам разгледнице и наградне маржине. Волим забавну музику. Вера Раковић, о. ш. Брезна код Горњег Милановца.

*

Ученик сам Техничке школе. Имам 18 година. Желео бих да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље и иностранства. Размењивао бих домаће и стране разгледнице. Језик дописивања: српскохрватски, македонски, немачки и бугарски. Стоил Василев, ул. „518“ бр. 10, Скопје.

*

Желела бих да се дописујем са друговима и другарицама из земље и иностранства. Идем у V разред и имам 12 година. Волим забавну музику и спорт. Скупљам омоте од чоколаде и кеснице. Бојана Јоковић, Брезна код Горњег Милановца.

WALT DISNEY ХРАБРИ ПРИНЦ ОД ДОНЕГАЛА

ВОЈНИЦИ И ЧУВАРИ ДАБЛИНСКЕ ТВРЂАВЕ ПРЕЧЕШТАВАЛИ СУ УСКЕ УЛИЦЕ СТАРОГ ГРАДА ТРАЖЕЊИ БЕГУЊА...

... А ЗА ТО ВРЕМЕ ЈЕ ДНО БУРЕ ПОИГРАВАЛО ЈЕ НА ВОДИ ЗАДРЖАВАНО ТЕШКИМ ЛАНЦЕМ...

МАТИЦА РЕКЕ НЕКИМ ЧУДОМ ЈЕ ПРОНЕЛА БУРЕ ИСПОД ЛАНЦА РАЗАПЕТОГ ПРЕКО РЕКЕ, НА САМОМ ЊЕНОМ УШЋУ...

... И ОНО ЈЕ НОСЕЊИ СВОЈ НЕОБИЧАН ТОВАР НАСТАВИЛО ПУТ...

ЈЕДАН ЧАС КАСНИЈЕ, БЕГУЊАЦ СЕ ПОЛУМРТАВ ОД ИСПРОБНОСТИ ИЗВУКАО НА ОБАЛУ...

... ТУ СЕ СРУШИО И ЗАСПАО...

ЗАД ЈЕ СВАЊУЛО, КРЕЊУО ЈЕ ПРЕМА СЕВЕРУ...

ЕНГЛЕСКА КОЊИЦА ИСПРЕД МЕНЕ!

А И ИЗА МОЗИХ ЛЕЂА!

УЛОВИЛИ СМО ГА!

И ЗА НЕКОЛИКО МИНУТА...

ЗНАО САМ ДА БЕШ ИСТРУЊИТИ У НАШИМ ОКОВИМА, О'ДОНЕЛЕ!

800 НАСТАВИТЕ СЕ

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА ВЛАДИМИРА МАЛОВА

АЛГЕБРА СЕ ЗАВРШАВА ВИЈЕТОМ

Н апољу је лила киша. Понекад би кроз лоше затворен прозор ветар улетео у собу и тада би листови хартије на столу поигравали као живи.

Мисли су капале са врха пера, перо није успело да их стигне. Франсоа Вијет није осећао хладноћу. Није примећивао ни то да се понекад врата иза његових леђа отварају и да неко завирује у собу. Заборавио је да доле, у трпезарији, готова вечера већ дуго чека.

Листови хартије пунили су се белешкима. Перо му је било лоше. Гребло је хартију, понекад бризгало црним каплицама мастила. У другој прилици Франсоа би бацно тако перо и зарезао ново. Али он зна: ако би макар и за трен оставио посао, мисли ће одлетати некуда и њихово место заузеће друге, празне и неважне.

Журило му се. Све чешће га је срце оставило на својој местојачи. И ти ужасни болови у глави који, изгледа, никад више неће сасвим престати. Мора да жури. Треба неизоставно завршити до казивања нове теореме. Седи над њом од самог јутра.

Најзад је одложило перо и одгурнуло у страну гомилу исписаних листова. Сутра ће их прегледати. Одбаците све што је сувишно извући ће оно главно. Тада ће доказ забистати тачношћу и јасношћу мисли. Теорема Франсоа Вијета, француског математичара. Теорема о својствима коренова потпуне квадратне једначине!

Погледао је кроз прозор и зачудио се киши. Кад је сео за сто сијало је сунце. Или не — сунце је сијало јуче. Или прекуче? А можда киша пада већ целу седмицу?..

— Опет двојка — тужно је казао Пећа Иванов. И опет за ону несрећну Вијетову теорему!

— Не очајавај — одазвао се Вања Петров. — Двојка, па шта?

— Лако је теби: добио си тројку и сад можеш да будеш миран читаве две недеље...

ЈУГОСЛОВЕНСКА НИЈАГАРА

Река Крка по многим својим особинама јединствена је у нашој земљи. У њеном току има седам веома лепих водопада и много мањих слапова и брзака.

Најлепши водопад на реци Крки је Скрадински бук, један од најлепших водопада не само у нашој земљи већ и у Европи. Многи љубитељи природе називају га југословенском Нијагаром. Укупна висина Скрадинског бука нешто је мања од 50 метара. Седамдесет степеничасто распоређених нижих и виших одсека дају Скрадинском буку необичан изглед. За време сунчаних дана слапови се преливају у спектру дугиних боја. До 1870. године воде Скрадинског бука нису коришћене. Међутим, сада због потреба хидроцентрале „Јаруга“, доња половина слапа остаје у току лета без капи воде.

Југословенска Нијагара је угрожена. О њеној лепоти све мање се говори, а у туристичким водичима све се ређе помиње.

*

Снег из увоза

Ученици школе једног малог места на Флориди никада нису видели снег. Њихови наставници поручили су четири тоне снега и он им је у вагонима-хладњачама донесен са севера Америке.

— Иванове и Петрове, — строго је казала наставница — ја разумем да је непријатно добити двојку из математике, али не заборавите да је сад час историје.

И она је пажљиво прелета ла погледом преко целог рачуна.

— И тако, на прошлом часу имали смо екскурзију у 15. век и били смо сведоци тога када се дотад непознати морепловац Кристифор Колумбо појавио пред шпанском краљицом Изабелом са својим, за оно време, фантастичним планом. Колумбо је тврдио: ако је Земља округла, онда се до обала богате Индије може стићи не пловећи на исток, како се то раније чинило, већ на запад...

Сада ћемо опет кренути у прошлост. Још једном вас опомињем: држите се сви заједно, не разилазите се, иначе се можете изгубити, случајно изићи изван зоне деловања Пројектора прошлости и никад се више не вратити у наш, 21. век. Иванове, чујеш ли шта говорим? И тебе опомињем, Петрове...

Наставница се окренула огромном пулту иза својих леђа. На пулту су засијале разнобојне лампице.

— И тако се на три каравеле Колумбо отиснуо на океан и узео курс на запад. Колумбо није знао да између Европе и Азије лежи огромни амерички континент. На бројчанику су се смењивале бројке: 1494. година, 1493, 1492...

— Сада се налазимо на „Санта Марији“, Колумбовој адмиралској каравели. Као и увек, у прошлости ћемо остати само десет минута. По сле тога Пројектор проради аутоматски и ми ћемо се вратити у разред. Не разговарајте с морнарима, само гледајте и слушајте. Као што знате, они нас не виде, само ми њих. Пећа, слушаш ли ти шта ја говорим? Када смо гледали како је подизана Кеопсова пирамида ти само што се ниси бацно на надзорника робова...

Чуло се равномерно зујање. За тренутак је настала

тама. Затим су се зидови историјског кабинета размакли, високо на небу блеснуло је заслепујуће Сунце. Тишину је нарушио шум таласа, забрујали су гласови. — Погледајте предњу каравелу „Пинто“ — говорила

слим да нас још чекају логоритми, интеграл...

— Пећа! — викнуо је Вања. — Без наставнице се још нико није враћао у прошлост, зар не знаш шта може да се догоди?

— Ако се бојиш а ти изи-

Вања слеже раменима.

— Чекај да видимо — рече вадећи из торбе уџбеник алгебре.

Отворио га је на страници на којој се налазила Вијетова слика и — занемео. Сlike у уџбенику више није било. Протрљао је очи и још једном погледао. Преврнуо је неколико страница унапред, уназад.

— Ето видиш — важно се осмехну Пећа Иванов. — Све је у реду. Ја сам зауставио точак историје.

Зар он није могао да поново изведе доказ за своју теорему? — чудно се Вања — Па то није могуће...

Пећа је одједном синило кроз главу решење загонетке.

— Знаш, ја сам био код Вијета 1603. године. А то је година његове смрти. Вероватно није више имао времена.

Пећа је осетио како му срце узбуђено куца.

— А ако је умро од жалости што су му нестале белешке а он је на њима толико радио?

У ходнику је зазвонило звонце. Пећа се намрштио.

— Сасвим сам заборавио: сад је час математике. Јуче сам добио двојку. И данас ће ме опет прозвати.

— Пећа Иванов, — рече наставница. — Да видимо како си се спремио за данашњи час. Покушај да решиш задатак 239 применом де Лијанкурове теореме.

— Де Лијанкурове теореме? — поновио је Пећа с нескривеним чуђењем. Де Лијанкурове теореме?!

— Да — мирно је одговорила учитељица. — Теорема о својствима корена потпуне квадратне једначине.

— Је ли то оно: збир коренова раван је томе — питао је Пећа. — А њихов производ томе и томе?!

Пећа се збуњено окренуо према последњој клупи где је седео Вања, а Вања је грочничаво листао уџбеник.

— Не постоји теорема о својствима корена потпуне квадратне једначине! — излетело је Пећи.

У разреду је завладала тишина.

— Како не постоји? Уопште не постоји? — зачудила се наставница.

— Уопште не постоји — потврдио је Пећа. — Могла је постојати али не постоји. Ту теорему требало је да до каже Вијет али он то због нечега није учинио.

Наставница је устала од катедре. Пришла је Пећи и опинила му чело.

— Треба да се одморим. Вероватно си се преморио. А кад мало отпочинеш, ти ћеш научити ту Де Лијанкурову теорему о кореновима потпуне квадратне једначине.

— Де Лијанкурову?

— Да — благо је одговорила наставница. Зар не знаш за Де Лијанкура?

Пећа је одмахнуо главом.

— Француски математичар краја 16. и почетка 17. века. Своју познату теорему изложио је годину дана после смрти Франсоа Вијета, тако да с том теоремом Вијет нема никакве везе...

Мало касније Вања је нашао Пећу у историјском кабинету.

— Све ми је јасно — казао је Пећа. — Вијет заиста није успео да поново изнесе своју теорему. Умро је. Де Лијанкур је дознао за Вијетове радове и доказао је Вијетову теорему годину дана после његове смрти.

Неколико тренутака обојица су ћутали. А онда је Пећа извукао хрпу хартије покривене читким математичким знацима и речима исписаним француским језиком.

— Рујно — замишљено је рекао Пећа. — Човек је мислио, трудио се... а ја, будала, радовао сам се. „Зауставио сам точак историје“. Баш сам га зауставио!

Пећа је устао и одлучним кораком поново је пришао Пројектору прошлости.

Рукописи су негде нестали. Франсоа Вијет нервозно је корачао по соби загледајући сваки кутић. Куда је само део доказ своје теореме? Нико му није могао узети са стола рукопис, нико од домаћих. У собу није нико улазио, у то је сигуран. Значи, сам их је негде затурио.

Можда је рукопис оставио у орман. Не, није ни ту. Није ни под столом. Како је ово сад чудо? Ево га, на столу. Како је могао да их не види, толику хрпу хартије? Не, заиста је постао веома расејан.

И у следећем тренутку Франсоа Вијет поново је седео за столом с гушчијим пером у руци...

Одмах је заборавио да се још малочас нервирао и завиривао у сваки угао. И није ни сачвао да се у школским уџбеницима изгледе у далеком 21. веку, на 38. страници поново појавила његова слика.

НЕОЧЕКИВАНО ОТКРИЋЕ

Археолог Хаун Мориз (Аргентина) раскопавао је древне насеобине на граници Еквадора и Перуа. За време крпа одмарао се у селима Индијанаца. Он је у исто време проучавао и њихов начин живота. Знао је мађарски, па му је наједном пала у очи необична сличност старомађарског језика са језицима племена Канарис, Парухас и Мохаис. Према мишљењу археолога ово бацило нову светлост на порекло Индијанаца Јужне Америке, који су, како опет неки научници мисле, дошли из Азије у Америку.

ЈАПАНСКИ ВИТЛСИ У СТАРО ВРЕМЕ

Дуга коса коју данашња омладина носи није ништа ново. Носили су је људи у прошлости, а пре више од 300 година Јапанци су имали сличан проблем са својом омладином због те косе. У то време моду дуге косе први су лансирали глумци, па ју је од њих омладина брзо прихватила. Тадашње јапанске власти терале су младице да се брију до главе као и остали грађани. Омладина је морала да послуша закон, али је обријани део главе покривала разним шареним крпама и тако стварале нову моду. Разуме се и та мода као и свака није дуго трајала.

ИБИКОВИ ЖДРАЛОВИ

Ибик, грчки песник, путовао је једном у Коринт. На путу га нападну два разбојника и смртно ране. Сведока није било. Ибик виде јато ждралова како лети изнад њега, па им рече: „Ждралови, осветите моју смрт!“

Те речи слушали су и разбојници, али за њих нису марили, јер су видели да Ибик умире. Грађани су тражили разбојнике, али их нису могли пронаћи.

Једнога дана док је у Коринту народ гледао неки позоришни комад, у једном часу изнад позоришта пролети јато ждралова. Међу публиком су се налазила и она два разбојника, па један од њих викну другом: „Ено Ибикових осветника“. То га је издало и народ одмах скочи на њих па их ухвати.

ПОУКА ВРЕЉИВЦУ

Грчки филозоф Зенон слушао је неког младића, који је често неумесно говорио о сему. То му дојади, па му рече:

— Младићу ми имамо два ува а једна уста то значи да треба више да слушамо, а мање да говоримо.

1000 МАЛИХ ВЕСТИ

Јапана је 1965. године имао 98,282.000 становника. На сваком квадратном километру ове земље живело је просечно 266 људи. Становништво главног града Јапана — Токија повећава се годишње за око 350.000 становника, а то је нешто мање од 1.000 становника на даа.

Планине покривени су вечитим снегом. Црнци из племена Сауела називају ову планину — „Планина бога хладноће“.

У 39 градова сателита који се налазе у околини Москве живи 3 милиона становника. По броју градова сателита Москва је прва у Европи.

Пет клисура усекао је Вардар у свом току од извора до ушћа. То су: Дервенска, Таорска, Титововелешка, Демиркапија и Циганска клисура.

Ниво мора и океана повишио би се за 56 метара, ако би се отопио сав лед на Земљи. Многа острва би нестала у дубинама мора, а све дуге света биле би потопљене.

Највиши врх на планини Караванке у СР Словенији је Велики Сто — 2.236 мет. Преко овог врха, на коме је подигнут планинарски дом, пролази југословенско-аустријска граница.

У СР Србији испитало је преко 600 разних пећина. Од тога највећи број су пећине дуге до 20 метара.

Највећа дубина Охридског језера је 287 метара. По дубини ово језеро спада у најдубља језера Европе.

Највиша планина Африке је Килиманджаро — 5.895 метара. То је стари угашени вулкан. Иако се налази у тропској области, највиши делови ове

Робну кућу „Государствени“, универзални магазин у Москви, посети сваког дана 300 до 400.000 купаца.

Дужина југословенско-грчке границе износи 262 километра. Од тога се 20 километара границе налази на језерима, 4 километра на рекама, и 240 километара на копну.

Подземним железницама у Москви просечно се превезе 3.000.000 путника у току дана.

Жагубичко врело налази се код Жагубице у источној Србији. Али поред овог имена народ га још назива: Жагубичко језеро, Врело Млаве и Хомољско врело.

Црно море је по површини три пута веће од Јадранског, али и поред велике површине на њему има свега седам малих острва.

Најдубље језеро на свету — Бајкалско — прима 336 притока, али има само једну отоку — реку Анггару, десну притоку Јенисеја.

ЛЕГЕНДА О БИСЕРУ

Постоје многе забелешке из средњег века у којима се прича да се најбољи бисери могу добити из главе једне жабе. Разуме се, то је била чиста машта. Постојала је и прича да се бисери могу добити и из кокосових ораха. Наводно, кокосов орах се стави у земљу и из њега избије младица. Али, не напоље, него расту ка унутрашњости ораха и тада се створи бисер потпуно сличан бисеру који се добија из шкољки. Иако је то бесмислица било је људи који су веровали у то, па су разни главари у Индонезији издавали декрет да се погуби сваки сељак који нађе такав бисер а не преда га властима. У то су веровали и неки Холанђани у почетку 17. века па су ишли у Индонезију да га траже. Прича о бисерима из кокосових ораха и данас заноси неке људе, нарочито оне који желе да на лак начин дођу до новца.

ГОВОРИ, ДА ТЕ ВИДИМ

Један човек доведе Сократу сина свог пријатеља да га васпита.

— Сократе — рече он, — мој пријатељ отац је овог младића. Послао га је теби да га видиш...

— Говори, младићу, — рече Сократ, — да те видим...

МОЛОМИЛО СЕ У... ДОГОДИЛО СЕ У... МОЛОМИЛО СЕ У...

... Илиноису. У недељном студентском листу појавио се оглас следеће садржине: „Пријатна, толерантна старија дама благе нарави жели да се дописује са студентом високим 180 сантиметара, кестењасте косе и нешто тамнијих очију чије име почиње словима Ц. Д. Б. Потпис: његова мама. Не знамо да ли је оглас постигао жељени успех.“

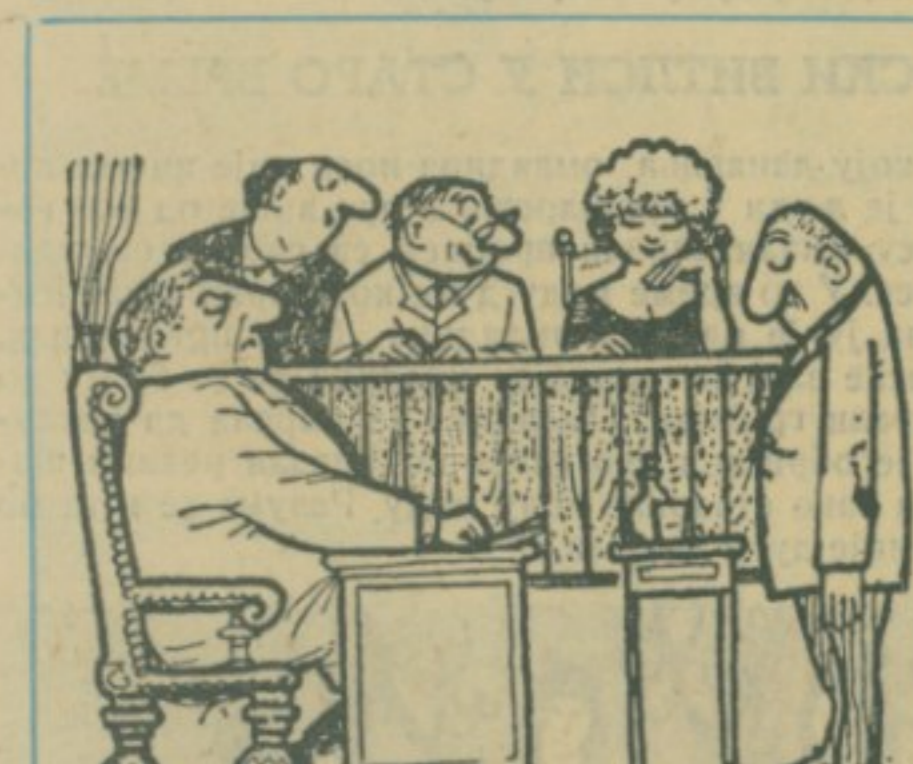
... Есексу. Једном седмично Меј Дејвид одлази свом фризеру — али не сама. Она увек води са собом и свог овна Пекија да би и њега улепшала. У салону овна очешљају и нишчеткају његово коврцаво руно и на крају га испедикирају. Једном месечно стрпају га у корито и оперу му руно истим шампоном којим и косу његовој господарици.

... Њујорку. Френсис Грек морао је да одстоји читаво суђење које му је одржано због једног разбојничког напада. Приликом покушаја оружане крађе у једном мотелу, када је сопственица укључила алармни уређај, Грек се од страха оклизнуо, и то тако незгодно, да му је револвер у задњем цепу опалио и ранио га испод леђа.

... Мичигену. Један саобраћајач заставио је Џери Бомена и наплатио му због многих прекршаја саобраћајних прописа казну од око 100.000 динара. На свом возилу Бомен није имао прописне светилке и жмигавце. Он је, наиме, возио једна стара оклопна кола која је јевтино купио из „друге руке“ пошто за аутомобил није имао довољно новца.

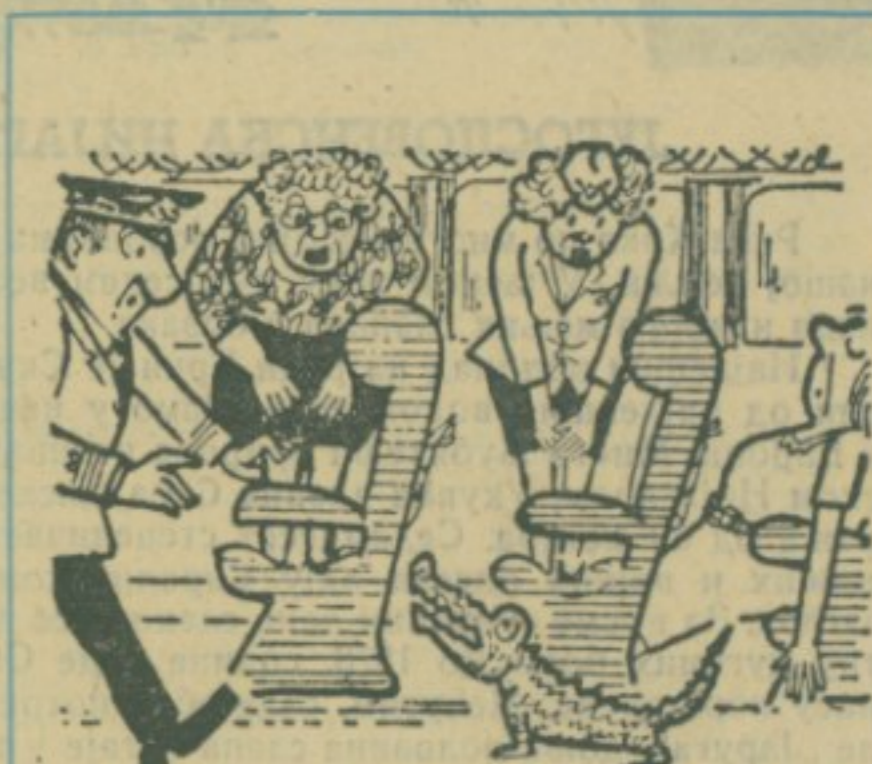
... Сан Франциску. У свим судским дворанама уведена је једна новина: предњи део клупа за сведоке и оптужене затворен је шпер-плочом. Одлука о затварању клупа донесена је када су мини-сукње ушле у моду. А разлог је (бар званично) да се женске особе у мини-сукњама поштеде непријатних погледа како судија тако и мушког дела публике.

... Лос Анђелосу. Једна жена-полицајац у мини-сукњи и шест њених колега који су пустили косу и браде, живећи више од два месеца међу битницима, купили су за 7 милиона динара разних дрога чија је употреба међу битницима огромна. То маскирање омогућило им је да предају суду 226 трговаца и потрошача дрога.

... Палм Бичу. Алвин Андеас, запослен у једном азилу месног друштва за заштиту животиња, позвао је на своју свадбену гозбу све псе који су се затекли у овом „уточишту за псе“. Уз весело лавеж 68 паса-бескућника, невеста је исекала велику троспратну свадбену торту на равне делове и поделила је свим гостима — и двоногим и четвороногим.

... Синсинатију. Уплашени крици натегерали су другог пилота једног авиона да остави свог колегу у пилотској кабини и похита у салон за путнике. Један мали алигатор натерао је својом појавом све путнике и стјуардесе да се испну на фотеље. Пошто се нико није пријавио као власник алигатора, животиња је после слања предата у биро за нађене ствари.

ШТА?

ПРИБАЛНА НАФТА

По правилу, нафта се добија на копну, ређе у плинама при обали као на пример у Каспијском мору. Залихе нафте на копну постепено се исцрпљују док су залихе нафте на морском дну готово недирнуте. Приобални плинаци — појасеви крај морских оба-

ла до 300 метара дубине — захватају огромно пространство: готово једну четвртину од укупног копна на нашој планети. Према прорачунима совјетских геолога наслага нафте на морском дну три пута су веће од укупне количине нафте на сувом.

ПАДОБРАН ЗА ЧЕТВОРО

У Варшави је приказан падобран помоћу којег се могу истовремено спустити четири човека. Овај падобран веома је погодан за обучавање падобранца: ученици и инструктор скачу заједно и за време спуштања наставник указује на грешке и даје упутства.

КО УЧИ ГОЛУБА ДА ЛЕТИ?

Немачког научника Хромана заинтересовало је питање: како млади голубови уче да лете? Једну групу птића гајио је у обичним условима и они су из дана у дан све боље летели. Другу групу истог узраста држао је у малим жичаним кезима где ни-су могли ни крила да рашире а камоли да

лете. Једног дана пустио је истовремено обе групе младих голубова: и једни и други летели су подједнако добро и брзо. Значи, спретност у лету није резултат тренирања, већ особина коју у одређеном узрасту голубова поседују.

ШТА ЈЕ МИЛИОН?

Заиста, колики је милион? Како да човек рецимо, замисли милион шибница? И колико је потребно времена да се преброји милион шибница?

Очигледну представу о милиону добили су ученици једне од школа у аустралијском граду Сиднеју. Учитељ је допречно из фабрике милион шибница и изручио их на гомили.

Читао разред бројао је милион шибница... 320 часова.

ПЕСАК КАО ВОДА

У неким условима песак се може понашати као течност. Ако се у сандук с песком закопају комадићи дрвета, а одозго по површини поставе метални предмети и учини да песак вибрира

са сто трептаја у секунду, дрвца ће почети да „испливавају“ а метални предмети да тону. Међутим, не мора да вибрира само песак. Може се

учинити да вибрира метални предмет: он ће и тада почети да тоне, и то веома брзо. Ова појава користи се у техници. Потребно је, рецимо, убрзати процес по-

бијања металних стубова. На горњи део стуба причвршћује се вибратор, од његовог рада стуб почиње да подрхтава и лагано тоне у песковито тле.

КАДА?

ПАС — КРИЈУМЧАР

За време царинске контроле на лондонском аеродрому изненада је угнуо диван, расни пас једне путнице. Службеници аеродрома предложили су да позову ветеринара, али господарница се енергично успоставила. Обдукција је потврдила сумњу цариника: у желуцу пса нађено је 9 златних женских часовника. Кријумчарка је после тога признала да је дотад на овај начин унела у Енглеску око сто златних часовника.

Награде:

38 аутомобила

Учествовањем у седмодневним тркама швајцарски спринтер Фриц Пфенинген освојио је за пет година на име награда: 38 аутомобила.

ГДЕ?

АУТОМАТСКА БИБЛИОТЕКА

Универзитетска библиотека у Делфту, у Холандији, добила је прву на свету аутоматску библиотеку. Довољно је на једном од шест телефона окренути одређени број — сигнатуру књиге — и за мање од пола минута читалац има књигу на располагању. Тек што је број на апарату окренут, светлосни сигнал на полицама где се књиге чувају, указује службенику библиотеке тачно место на којем се тражена књига налази. Ако књига није заузета она се нарочитом текућом траком доставља читаоцу, а ако је већ раније издата, светлосни сигнал који се пали у одељењу за каталоге јавља му да не може бити услужен и да потражи неку другу књигу. Захваљујући овом систему време издавања књига скратило се од 20 минута на 18 секунди.

ХОЋУ ДА СЕ УГОЈИМ

Млади горила Хома из зоолошког врта у Базелу веома воли да се мери. Чуvari често морају да уложе много времена и труда да га скину са ваге.

СТРАХ ОД ПОКЛОНА

Уколико му се више приближава рођендан утолико више стрепи Антон Рајслер, хотелијер из Бремена. Већ сад га хвата језа при помисли шта опет може да падне на ум његовим пријатељима и службеницима. Прошле године Рајслер је на свој рођендан нашао у кади за купање крокодила, а годину дана раније чекао га је у соби за спавања луксузан — мртвачки сандук.

Прекинута традиција

На захтев енглеске владе високи представници фудбала одржали су референдум који се завршио резултатом: уместо, суботом, као до сада, фудбалске утакмице одржаваће се недељом. С овим су се сложили играчи и тако је прекинута традиција у овој грани спорта у Енглеској.

Очигледна грешка

У западним земљама где поједине личности, међу њима и глумци, певачи, менаџери и други, зарађују огромне суме новца и на њих плаћају огромну порезу, порезник је прилично оманута личност. Као последица тога вероватно је настала ова шала:

Звони телефон. Домаћица диже слушалницу а са друге стране чује се глас:

— Да ли је ваш муж код куће?

— Није — каже она.

— Да ли бисте били љубавни да му кажете да га је звао пријатељ?

— Пријатељ? — зачуди се жена. — Ви сте свакако погрешили број телефона. Мој муж је порезник.

»НЕДЕЉНИ СЛИКАРИ«

Полицајци Ливерпула који има хоби сликање, због чега их називају „недељним сликарима“, недавно су имали самосталну изложбу. Да не могу да побегну од свог посла чак ни кад је у питању сликање показале су три боје које су доминирале њиховим платнима: зелена, жута и црвена.

Реклама за лозове

Један довитљиви продавац новина и лозова у Штутгарту прикачио је у прозору свог киоска за затегнути капац штпаљкама праве немачке банкноте, а споља испод прозора написао: „Одмах исплаћујем добитак — 50.000 марака за годишњи одмор породице“. Захваљујући овој примамљивој реклами продаја лозова се за кратко време малтене удвостручила.

ЗАШТО?

ЦРТИЦЕ ИЗ БИОЛОГИЈЕ

КАМИЛА

Камила, нама позната једино из књига и зоолошких вртова, веома је важна домаћа животиња у неким земљама Африке и Азије. Иако се техника и моторизација тамо све више развијају, камила је остала незамењива радна снага и транспортно средство. И не само то. Она је за становнике тих крајева важан извор: меса, млека, вуне и коже.

Врсте камила: Род Camelus (Камила) обухвата само две врсте: једногрбу и двогрбу. Једногрба камила данас је очувана само као домаћа врста док у пустињама Централне Азије (Монголија, Кина) живи и дивља двогрба камила, која такође може да се припитоми.

Животиње блиске камилама су ламе, односно камиље и ламе чине једну породицу у зоологији познату као Tylopoda („жуљоношци“). Оне имају неке заједничке особине: изглед зуба, црвена крвна зрнаца и друго.

Улога грбе. Грба је место у коме се првенствено врши окупљање масних материја а маст је резервоар своје врсте за чување воде, јер се при разградњи (оксидацији) масти врши ослобађање воде, која директно доспева у крв.

Добро украшене камиле са дебелим грбама боље подносе недостатак воде. Мршаве камиле не могу дуго да подносе жеђ.

Колико камила има у свету. Према подацима ОУН у свету данас има десет милиона и 100.000 камила, од чега 2 милиона и 900.000 живи у Азији и европском делу СССР, а 7 милиона и 200.000 у Африци. Под повољним условима камила донесе на свет просечно два младунца за три године, а у неповољним околностима тек сваке друге године по једно младунче.

Како се у пустињским условима хране камиле? Камиле су биљоједи и њихов јеловник чине углавном оне биљке које неће да једе готово ни један други сисар. То су жбунасте пустињске биљке као што су камилин трн, слани грм — соњача, акације и тако даље. Занимљиво је да камиле не једу радо другу храну и тешко се на њу навикавају. Потребно им је око 140 грама соли дневно.

Постоје праве легенде о способности камила да подносе жеђ. Камила просечно пије 20 до 30 литара воде дневно. Установљено је да ово све зависи од навика и начина живота камила. Та-

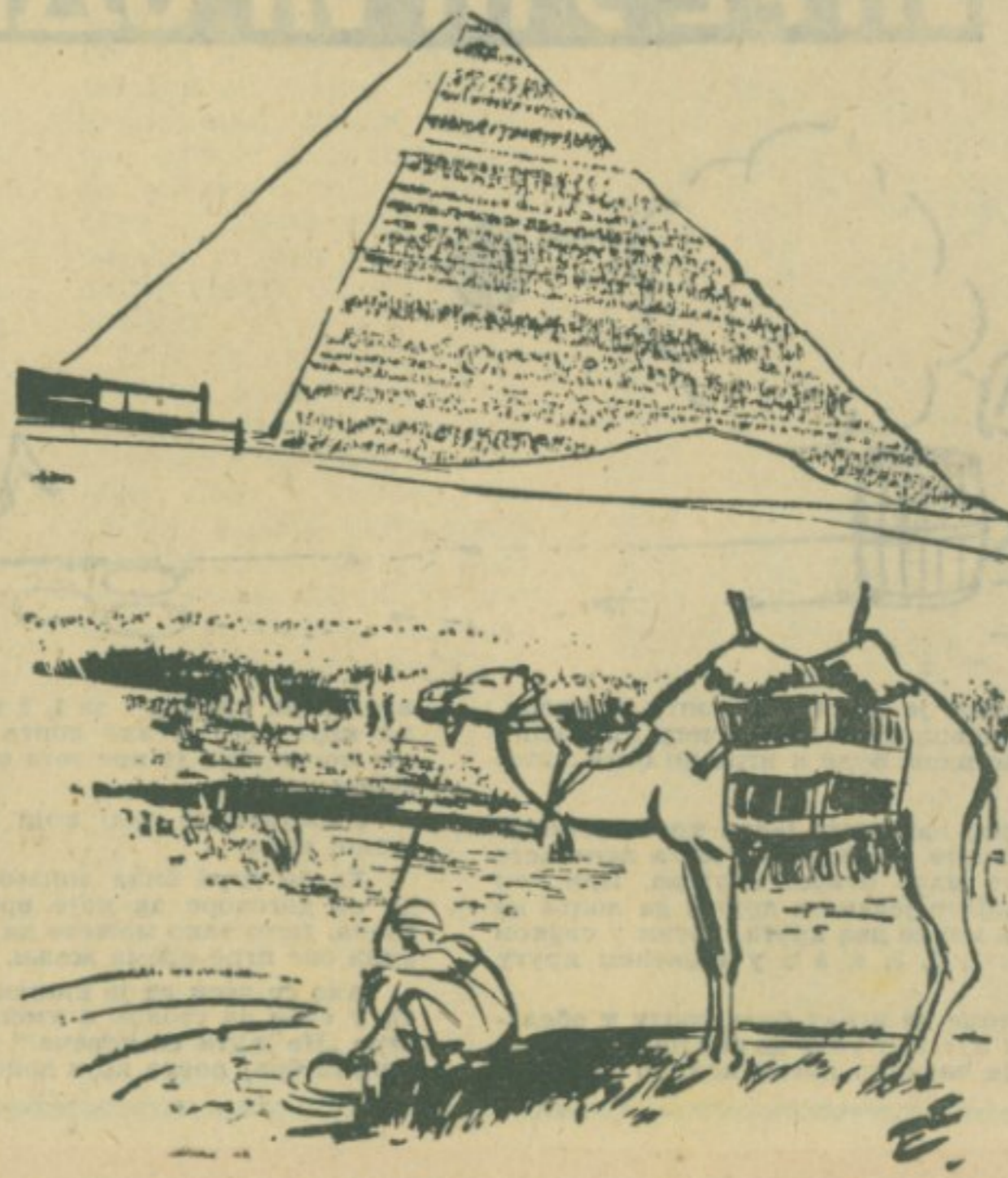
ка је у трошењу воде врло економична. Занимљиво је и то да је месо камиле богатије водом од меса других сисара. Камиле које су дуже времена подносиле жеђ могу у року од 10 минута да попију и 100 литара воде.

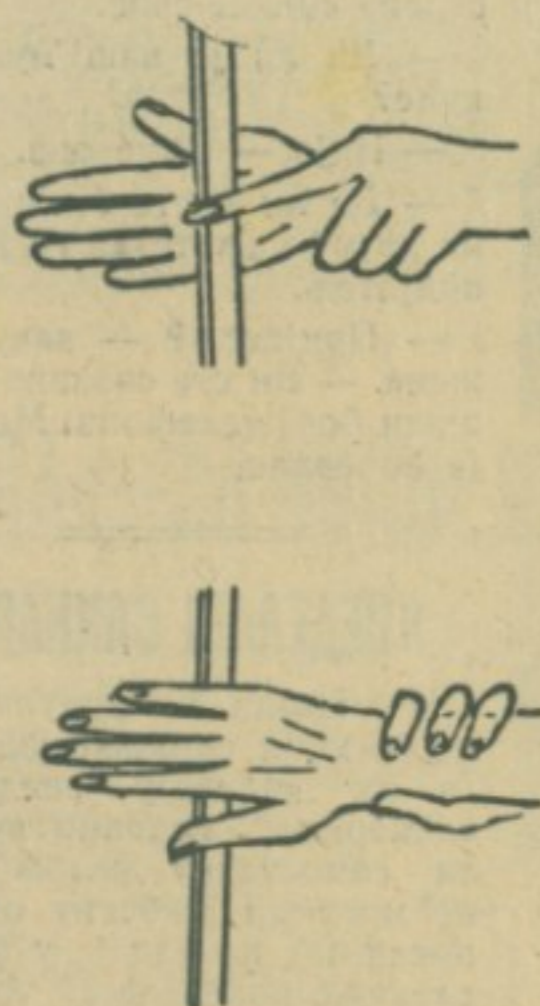
Телесна температура камиле. Утврђено је да је телесна температура камиле доста

променљива и креће се у границама од 34—40 степени Целзијусових што се узима као њена нормална температура.

Камила као домаћа животиња. Камиле су свестрано искоришћене, али се једногрба више користи. Једногрбе камиле могу бити брдске и равничарске. Служе за јахање и преносење терета. Осим бедуина камиле за јахање користе и полицајци у Судану и Јордану. Њих упрежу у кола, користе их за орање (вуку плуг), за покретање млинова за наводњавање и цеђење маслина. Постоји мишљење да ће се у будућности камиле више користити као одличан извор меса и млека. У Сомалији и Северној Кенији велики број камила се гаји само због меса. Месо младе камиле подсећа на телеће, а камије добија грубље мишићно влакно. Оно има сладућав укус, јер и у меду има, као и коњском, прилично шећера. Камиле млеко је бело и гушће од крављег. Пакистанска камила даје кад се добро храни од 2.700 до 3.000 литара млека годишње. Ово млеко је врло богато Ц витамном.

Од осталих користи од камиле довољно је поменути још и камиљу длаку (камиљар) која је изврсна сировина за квалитетне текстилне материје. Само у овом погледу двогрба је кориснија од једногрбе и даје годишње од 5—12 килограма вуне, према један килограм годишње колико даје једногрба.

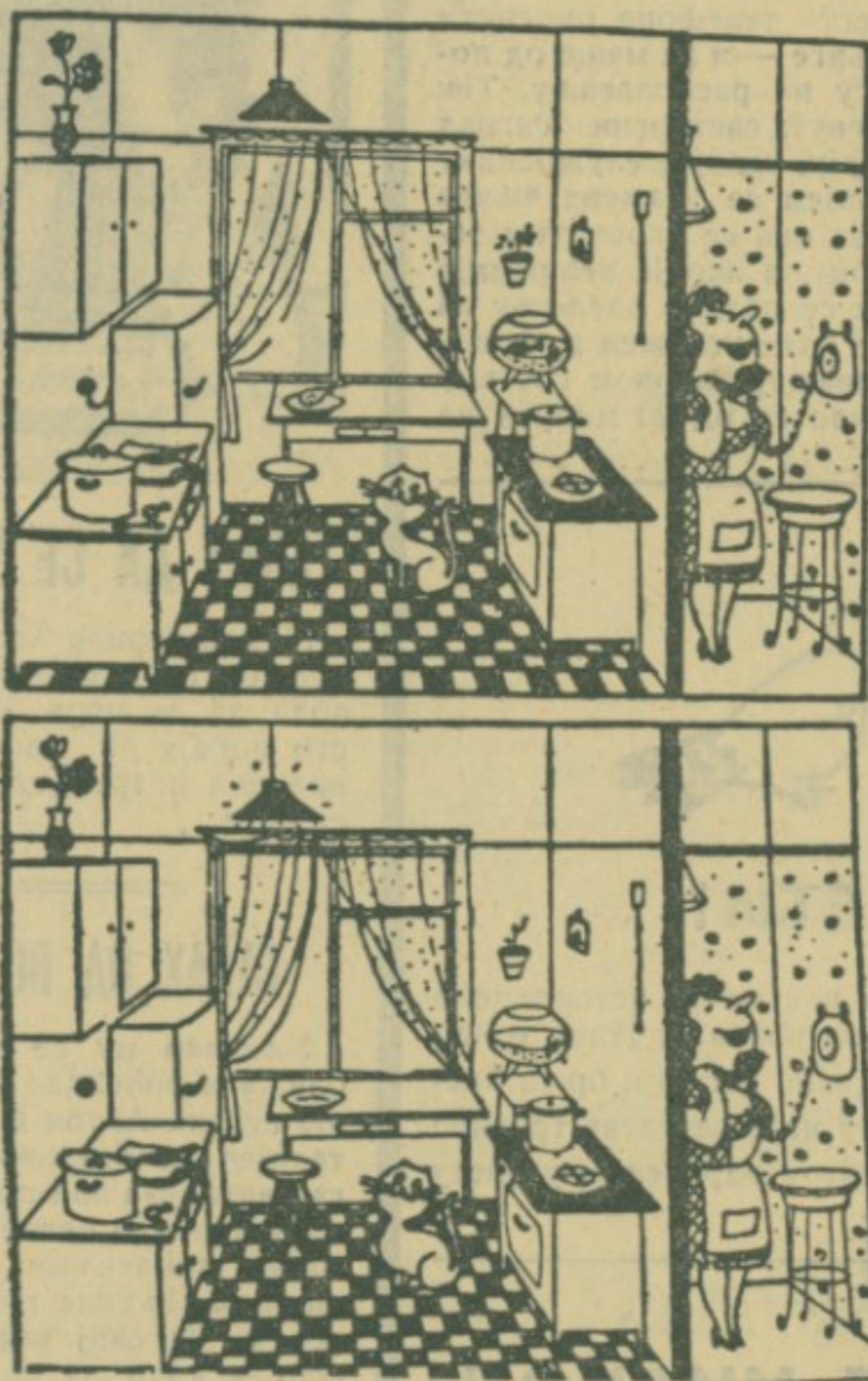

ЗА МАЛЕ МАГИОНИЧАРЕ

Онима које интересују магионичарски трикови предлажемо да испробају за почетак овај који се види на горњем цртежу број 1. И поред тога што је шака десне руке отворена, лењири стоји усправно. Како?

Одговор: Цртеж број 2 показује да је шака десне руке отворена, лењири стоји усправно. Како? Ова мачка по имену Белка има веома причљиву господарницу. Та њена особина нарочито је дошла до изражаја кад је у стан уведен телефон. Белкина господарница сатима је „ви сила“ на апарату. Једном је Белка покушала да то искористи и да мало „газдује“ у кухињи. Какве су биле последице — одгонетните сами.

ОТВОРИ ОЧИ

ДОМАЊИЦА МАЦА

Ова мачка по имену Белка има веома причљиву господарницу. Та њена особина нарочито је дошла до изражаја кад је у стан уведен телефон. Белкина господарница сатима је „ви сила“ на апарату. Једном је Белка покушала да то искористи и да мало „газдује“ у кухињи. Какве су биле последице — одгонетните сами.

1. Мало спуштена авијација; 2. поклопац (страна); 3. из акваријума је излетела риба; 4. држач је искључен; 5. из тачанав на столу је пао стакло; 6. поклопац је отворен; 7. преврнуто је на лево; 8. улазна светлост; 9. мачка Белка.

Одговор:

ЗА НАЈМЛАЂЕ

Ако зацртате сва тачкаста поља, сазнаћете у шта то гледа коњ на нашем цртежу.

КО ЈЕ ЛОПОВ?

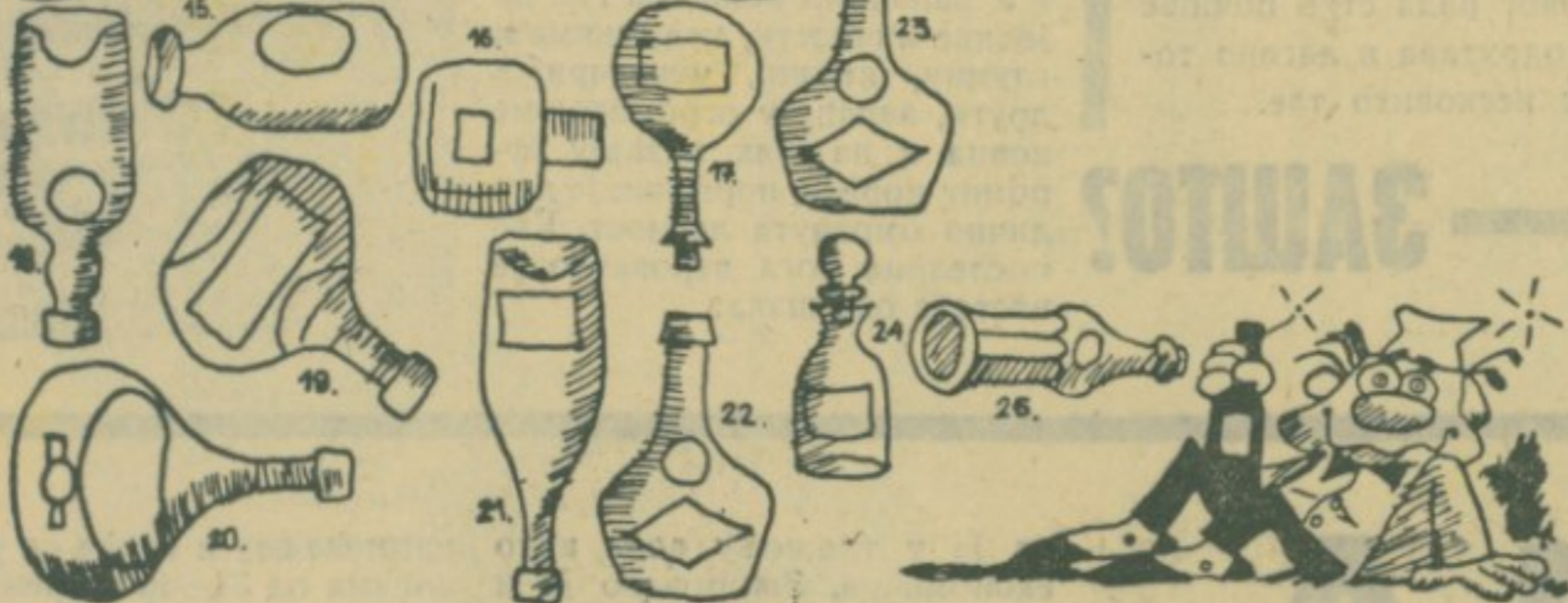
бе, од којих је задржала само једну. Међутим, како он није хтео да призна полиција му је поднела доказ. Знате ли какав?

Одговор: Тарове који воде до скомљачког прозора оста-вљају њих који је објавио. Према томе, од којих је задржала само једну. Међутим, како он није хтео да призна полиција му је поднела доказ. Знате ли какав?

У једној кући извршена је провална крађа. Позвали су полицију и она је убрзо ухапсила три сумњиве осо-

Одговор:

ПРОНАЂИТЕ НЕПАРНУ БОЦУ

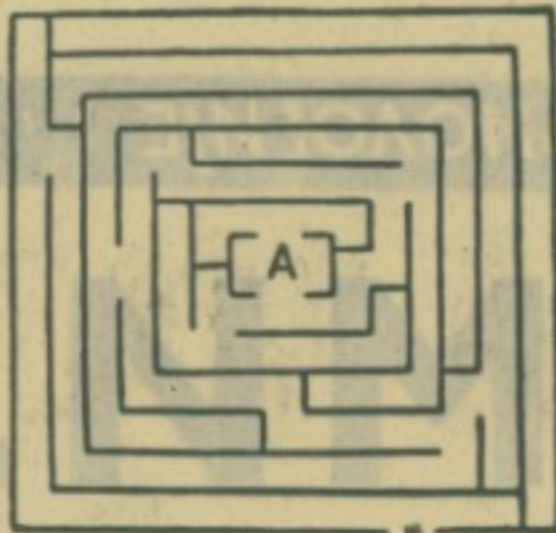

На нашој слици налази се 25 боца. Од њих 24 сачињавају 12 парова а само једна нема свој пар. Можете ли да је пронађете?

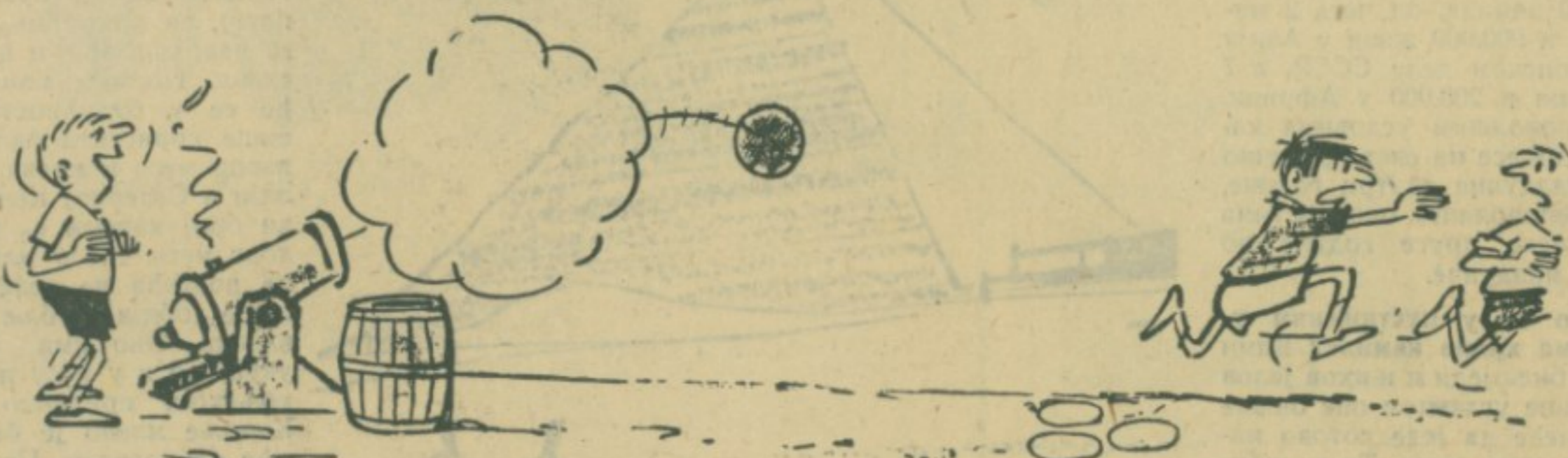
Одговор: Боца број 9.

КАКО ИЗАЋИ?

Оловком повлачите преко једне од ових линија које полазе из средине лавиринта на нашем цртежу и убрзо ћете изаћи из њега под једним условом — да сте одабрали прави смер. Према нашем мишљењу дванаестогодишњак би требало овај тест да реши од прве. Млађима се дозвољава да покушају и више пута.

ИГРЕ У ПРИРОДИ

За ову игру потребно је да имате лопту и креду. Можете је играти у дворишту, на пољанчету или већој алеји у парку; што вас више буде и игра ће бити интересантнија.

На земљи или бетону нацртајте један круг отприлике три пута већи од лопте а свуда око њега леззасто распоредите пет нешто мало мањих кругова. При том пазите да кругове одвојите један од другог да лопта не би одједном додирнула ивице два круга. Затим у сваком од кругова напишите: 1, 2, 3, 4, 5 а у највећем кругу број 6.

Игра се састоји у томе да играч баца лопту у обележене кругове и сваки пут кад успе да она падне у унутрашњост круга добије онолико поена колико тај круг

вреди. На пример 1 за 1, 2 за 2, итд. Изузетак представља круг број 6; ако лопта упадне у њега, играч губи све поене које је пре тога зарадио, а лопту предаје следећем играчу.

Победник је онај који успе да заради 100 поена у једној игри.

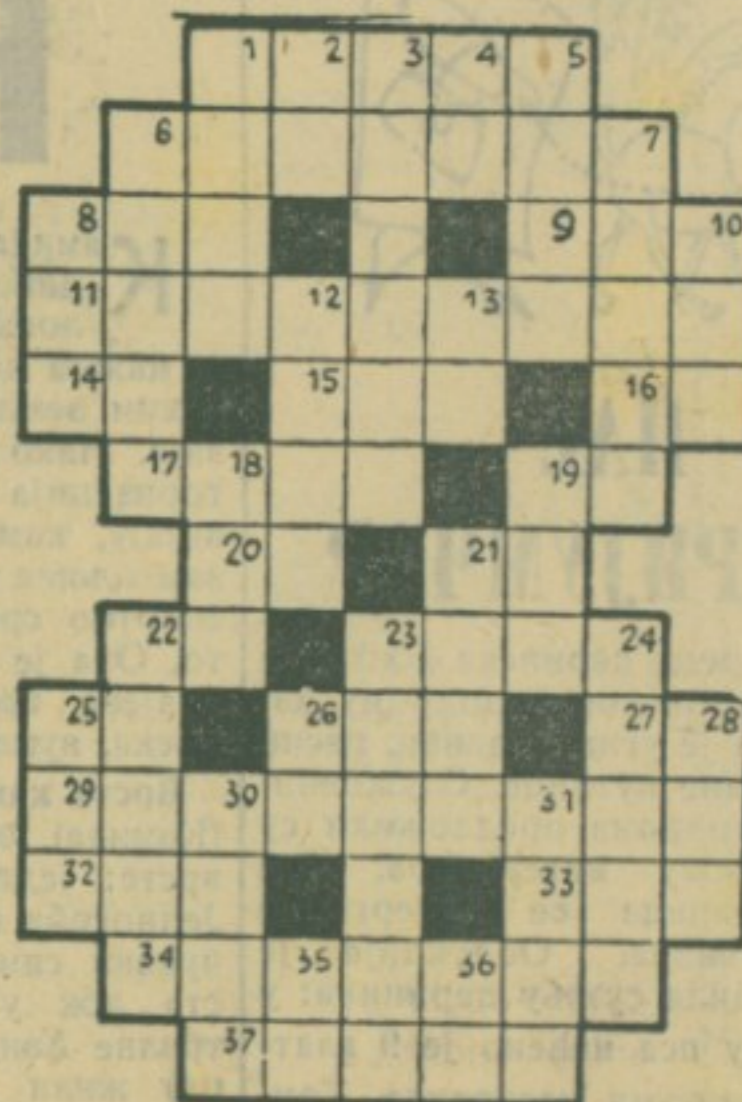
Да би игра била динамичнија играчи могу унапред да се договоре за које време треба зарадити тих 100 поена. Исто тако можете да измените или допуните правила ове игре према жељи.

Ако се деси да је кишан дан ова игра се може играти у соби за столом а уместо лопте узмите коцкицу из игре „Не љути се човече!“. И овде је дозвољено да измените број поена који доноси победу.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) про коп, 6) пољопривредно ђубриво, 8) творница аутомобила у Марибору, 9) река у Индији, 11) санитарска установа, 14) уштина глосар, 15) мали глосар, 16) краће-ница за рачун, 17) музички термин, 19) хемијски знак за Мелур, 20) бог сунца код старих Египћана, 21) злато (фр.), 23) хемијски знак за сребро, 23) наш виолиниста (Игор) 25) немачки предлог, 26) врста иловаче, 27) слово латинице, 29) роман од Достојевског, 32) мера за површину у Енглеској, 33) стара српска престоница, 34) врста вина, 37) планина у Србији.

Усправно: 1) метричка двосложна стопа, 2) хемијски знак за алуминијум, 3) магматска стена, 4) коњ (турц.), 5) врста цвећа, 6) ватростална маса справљена од глине, 7) предсобље, 8) билијарски штап, 10) део недеље, 12) место у близини Београда, 13) јеврејски књижевник (Шалом), 18) престоница старе Аргониде, 19) једноцифрен број, 21) наша хидроцентра-ла, 22) додатак (лат.), 23) место на острву Крку, 24) место у Лици, 25) грубо вунено сукуно, 26) два слова, 28) крволочна звер, 30) пут, 31) једна планета, 33) аутомобилска ознака за Ваљево, 36) музичка нота.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) Спа, 4) оба, 7) камп, 9) обор, 10) Ибар, 11) „Тена“, 12) ресор, 14) Симеон, 16) бином, 17) Нил, 19) он, 20) Рим, 22) Шо, 23) рум, 25) нехај, 27) Сахалин, 30) Јурај, 32) етан, 34) Севр, 36) Камн, 37) анал, 38) акси, 39) ала.

Усправно: 1) скиф, 2) паб, 3) амарин, 4) „Оберон“, 5) бон, 6) арак, 8) премор, 9) Отон, 13) семинар, 14) синус, 15) нишан, 16) бор, 18) лој, 21) мела-ла, 24) Мајами, 26) хијена, 28) Хуни, 29) река, 31) Врла, 33) так, 35) вал.

У ОСИМЊЕМ ГНЕЗДУ

Берлину произвела је поручника совјетске контрашпијунаже Александра Ивановича Козлова у чин капетана Абвера.

ИНСТРУКТОР У НЕМАЧКОЈ ОБАВЕШТАЈНОЈ ШКОЛИ

Козлов је постао искумене драгоцен за Абвер. Пуковник Трајзер је одустао од даљег убацивања Козлова у позадину совјетских дивизија. Сматрао га је незамењивим, хтео је да искористи његово искуство. Послао га је у другу школу Абвера код капетана Волфа, за помоћника начелника обавештајне школе. Постао је инструктор за обуку Абверових агената и руководио катедром изучавања метода убацивања агената у противничку позадину и прикупљање војних података.

За неколико месеци рада у школи Козлов је успео да упозна сваког агента. Њих су Немци овде доводили на разне начине. Са свима је разговарао насамо и о сваком знао готово све из њихових биографија. Први му је пао у очи Николај Шитаренко, заробљени совјетски борац, којег су Немци овде силом довели. Снажног физикатурника Шитаренка, Козлов је успео да постави за наставника борбене физичке обуке, која је агентима била неопходна у непријатељској позадини.

Предлоге Козлова капетан Волф је без резерве усвајао, а овај је то умео да користи, постављајући своје обавештајце на поверљива места. Шитаренка је протурисао Абверу за курира поверљиве поште. Касније га је упутио у совјетску позадину, где је овај одржавао везу између мајора Терехова и Козлова. Тако је поручник Козлов успео да у немачкој обавештајној школи инструкторе совјетске обавештајце. Касније су они извршавали веома тешке задатке у немачкој позадини.

До краја рата поручник Козлов је успео да организује контрашпијунажу у самом Абверу на фронту. Овакав подвиг није извео ниједан савезнички обавештајац прошлог рата. Мада ниједан немачки агент из ове школе није био „ухапшен“ у совјетској позадини, немачки обавештајни органи у томе нису видели ништа сумњиво.

Совјетски поручник обавештајне службе Александар Иванович Козлов за своје патриотске подвиге одликован је, поред осталих одликовања, и Орденом црвене звезде.

Поручник совјетске контрашпијунаже Александар Иванович Козлов остао је по задатку све до краја рата у немачкој обавештајној школи. Уместо немачких агената обучавао је совјетске обавештајце.

Почетком 1942. године, у једној борби са Немцима, поручник Козлов је био тешко контузован. Остао је непокретан на положају где је заробљен. Имао је тада 23 године. На саслушању пред официрима немачке обавештајне службе, упорно је тврдио да је био обичан војник. Сведока није било и Немци су му поверовали. Онда су му предложили да ради за немачку обавештајну службу. У почетку се колебао, а касније је прихватио понуду. Веровао је да и ту може наћи начина да се бори за отаџбину.

Немци су га упутили у специјалну Абверову школу где је требало да добије основне појмове о агентурном раду и методама прикупљања обавештајних података. За Козлова су то били узалудно утршени часови. Он је завршио највишу школу совјетске војне контрашпијунаже и у својој класи био је један од најбољих. Њега предмети и систем обуке Абвера нису интересовали. Он је то време користио да запамти људе, наставнике, агенте. Брзо се „спријатељио“ са немачким агентима, поздрављао се с њима кад су одлазили на задатак и успевао тако да дозна на које ће фронтине бити убацени у позадину совјетских јединица.

Немци су „уочили“ његову интелигенцију, смисао за обавештајни рад и обећали су му каријеру у Абверовој хијерархији. Пред искусним официрима Абвера мајстори је прикрио своју праву дужност у луку.

— До виђења! — рече му Техеров, а затим се обрати подофициру Мељкову. — Ако га пребациш у немачку

гледали немачке стражаре, Мељков се повукао а Козлов је продужио. Предао се немачким војницима, захтевајући од њих да га хитно спроведу код њиховог командира чете.

Немачки војници су га спровели у команду чете, која се налазила у бункеру под земљом. Бунован командир, запрепаћено га је гледао. Није могао одмах да схвати шта се десило. Био је ван себе када је угледао совјетског

лико дана примио од фронтног шефа Абвера пуковника Трајзера. Зграбио је телефон и обавестио Трајзеровог ађутанта капетана Фуксмана из „Абверкоманде фронта 103“. Пуковник Трајзер је био одушевљен. Лично је одвезао Козлова до своје команде, а затим га авионом упутио шефу Абвера немачког корпуса.

Немци су пажљиво слушали Козлова док је овај реферисао о „обавештајним“

позадину и ако све буде у реду, добићеш Орден за храброст.

— Можете ми га одмах дати, друже мајоре — додаде Мељков. — Ја сам сваке ноћи у непријатељској позадини.

Код села Полики, на самој линији фронта, Козлов је пуцао за Мељковим. Када су у-

официра. Козлов му се обрати:

— Штаб Смоленск! Немачки капетан га још чудније погледа. Није знао шта да му одговори.

— Ја сам немачки агент, разумете ли? Ш.а.б Смоленск! — понови Козлов.

Капетан се тек тада сетио да је ову лозинку пре неко-

информацијама. Пуковник Трајзер и његов шеф су још једном похвалили Козлова, коме је, по њиховим речима, Абверова школа дала велико обавештајно знање. После овог „смелог“ задатка који је Козлов „извршио“ у совјетској позадини, а што је мало којем немачком агенту успело, Главна команда Абвера у-

МОДА ИЗ ШКОЛСКЕ КЛУПЕ

ЗА МАТУРСКУ ЗАБАВУ

Од мајке једне петнаестогодишње читатељке добили смо писмо у коме нас моли да је посаветујемо какву хаљину да сашито својој кћери за забаву којом ће бити прослављена њена „мала матура“ и прелаз у гимназију. Одговарајући овој нашој читатељки, покушаћемо да дамо неколико општих савета који ће бити од користи свим девојчицама што се ове године опраштају од осмогодишње школе.

За овај свечани тренутак свака девојчица, наравно, жели да буде лепо одевена али у тој жељи да изгледа „свечано“ не сме претерати. Признајемо да није нимало лако одабрати за девојчице од 14—15 година прикладну хаљину која би потпуно одговарала њиховом узрасту. Јер то, су године кад оне више не желе да се одевају као „деца“, али исто тако, не треба да изгледају ни као „даме“. Пошто данас у одевању између старијих и сасвим мла-

дих девојака, односно девојчица, бар што се тиче кроја, нема великих разлика да видимо, у чему извесне разлике ипак постоје.

Најпре: избор тканине. Ма како да је матурска забава свечан тренутак, девојчице које још нису праве, одрасле девојке, ни како не би требало да шито хаљине од скупоцених тканина као што је чипка, муслин или разне тканине са сјајем. Данас, бар, није тешко пронаћи у нашим продавницама тканину која ће одговарати „малом матуранткињама“. Радје су пуне лепих једнобојних и шарених тканина, сирове свиле, шантунга, фулар-свиле, танких лаганих штофова у нежним тоновима ружичасте и плаве боје. Од њих се могу сашити прикладне хаљине које неће послужити само за једно вече, већ ће их девојчице моћи да носе преко читавог лета.

Што се тиче кроја, већ смо рекли да данашња мода у том погледу не пра-

ви велике разлике између „старијих“ и „млађих“, али девојчицама овог узраста свакако неће пристајати велики изрези, украси од штраса и слично. Мали оковратници, машине, букетић ситног вештачког цвећа (никако велике руже) са свим су довољни и одговарајући украси на хаљинама петнаестогодишњих девојчица.

Хаљину на нашој фотографији одабрали смо само као пример. Линија је у облику трапеза, у горњем делу хаљина има „псец“, а мали оковратник завршава се машном. Крој ове хаљине веома је погодан за све врсте тканина, једнобојне и шарене: свилу, штоф и синтетичке тканине.

Ма колико да маме поштују укус и жеље својих девојчица, оне ће ипак морати да „интервенишу“ уколико те жеље не буду у складу са њиховим годинама. А девојчицама препоручујемо да послушају мамин (и наш) савет.

...из црног катрана хемијска индустрија

справља најразличитије боје.

...Аустралија има у просеку само једног становника на један квадратни километар док Европа има 75, Азија 50, Африка 7, а обе Америке заједно — 8.

...највише кафе у свеу троши се у Холандији. Сваки Холанђанин

потроши годишње просечно 7,5 килограма пржене кафе.

...појава надувавања код краставих жаба је одбрамбена реакција организма. Понекад је само то довољно па да се непријатељ уплаши и побегне.

...бродови превезу преко Атлантике само

око 30 одсто путника док осталих 70 одсто путује авионима.

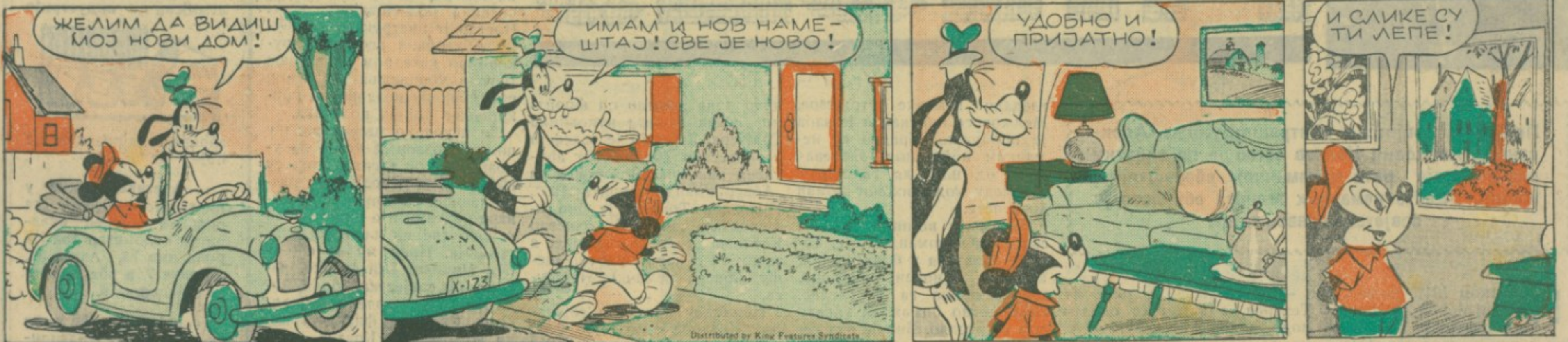
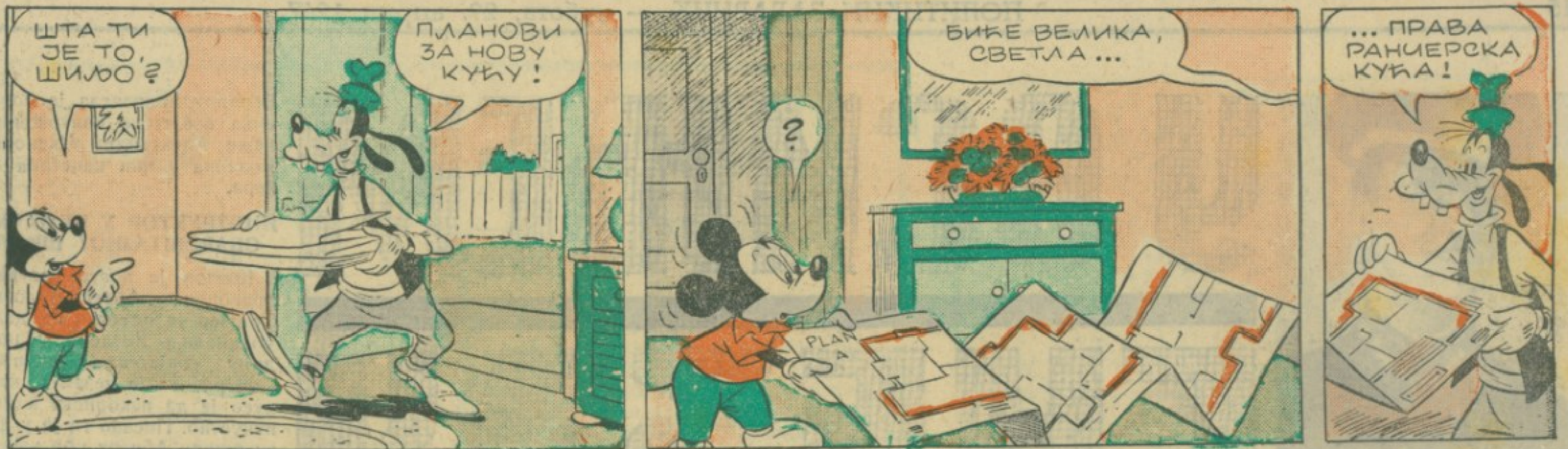
...очи се много више замајају од читања него приликом гледања филма.

ДА МУ НЕ КВАРИ ОДМОР

У једном малом месту на југу Француске неки британски туриста купује марке на поштанском шалтеру. Службеница му је дала марке, туриста их гледа и пита:

— Да ли бисте могли да их замените за марке које приказују битку код Хестингса?

— Свакако да могу — одговори му она — али знате како сте ви Енглези ту били порађени од нас Француза, нисам хтела да вас на то подсетим и за време годишњег одмора.

ЦОНИ ХАЗАРД ФРЕНК РОБИН

ПУТАЈУЋИ БЕСЦИЉНО КРАМОМ, СЕРИЗ ЈЕ УПАЛА У ПОДЗЕМНИ ХОДНИК КОЈИ ЈЕ ВОДИО ИСПОД ХРАМА. ИЗБЕЗУМЉЕНА ОД СТРАХА ТРАЖИЛА ЈЕ ИЗЛАЗ И САСВИМ СЛУЧАЈНО ОТКРИЛА...

